

NESLUŽBENI PRIJEPIS IZVORNOG TEKSTA

Zakon o mirovinskom osiguranju

Vrijedi od 1. srpnja 2025.

Objavljen u: NN 96/2025

Ovo je neslužbeni pročišćeni tekst, izrađen strojno iz akata objavljenih u Narodnim novinama. Mjerodavne su objave u Narodnim novinama. Objavljen je pod licencom CC BY 4.0.

Izvezen sa slovozakona.hr/zakon/zakon-o-mirovinskom-osiguranju/

Sadržaj

DIO PRVI OPĆE ODREDBE	3
DIO DRUGI VRSTE OSIGURANJA I OSIGURANE OSOBE	7
POGLAVLJE I. OSIGURANICI	7
ODJELJAK A OBVEZNO OSIGURANJE	7
ODJELJAK B PRODUŽENO OSIGURANJE	10
POGLAVLJE II. OSOBE OSIGURANE U ODREĐENIM OKOLNOSTIMA	11
POGLAVLJE III. ČLANOVI OBITELJI OSIGURANIKA	12
DIO TREĆI MIROVINSKI STAŽ	13
POGLAVLJE I. STAŽ OSIGURANJA	13
POGLAVLJE II. PRIDODANI STAŽ	16
POGLAVLJE III. DODANI STAŽ	16
DIO ČETVRTI PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA	17
POGLAVLJE I. STAROSNA MIROVINA	17
POGLAVLJE II. PRAVA NA OSNOVI SMANJENJA ILI GUBITKA RADNE SPOSOBNOSTI	19
ODJELJAK A PROFESIONALNA REHABILITACIJA	21
ODJELJAK B INVALIDSKA MIROVINA	24
ODJELJAK C NAKNADA ZBOG TJELESNOG OŠTEĆENJA	28
POGLAVLJE III. PRAVA ČLANOVA OBITELJI	29
ODJELJAK A OBITELJSKA MIROVINA	29
ODJELJAK B DIO OBITELJSKE MIROVINE	34
POGLAVLJE IV. ODREĐIVANJE MIROVINE	35
ODJELJAK A NAJNIŽA MIROVINA	42
ODJELJAK B OSNOVNA MIROVINA	42
ODJELJAK C USKLAĐIVANJE MIROVINA	44
ODJELJAK D GODIŠNJI DODATAK	45
ODJELJAK E UZIMANJE U OBZIR RAZDOBLJA ZAPOSLENJA U MEĐUNARODNOJ ORGANIZACIJI ODNOSNO U INSTITUCIJI EUROPSKE UNIJE	45
POGLAVLJE V. KORIŠTENJE I ISPLATA MIROVINE	46
ODJELJAK A OBUSTAVA ISPLATE MIROVINE	48
ODJELJAK B PONOVO ODREĐIVANJE MIROVINE	49
DIO PETI MATIČNA EVIDENCIJA	51
DIO ŠESTI POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA MIROVINSKO OSIGURANJE I IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA	55
DIO SEDMI USTROJSTVO ZAVODA	63
DIO OSMI FINANCIRANJE	66
DIO DEVETI IMOVINA ZAVODA	67
DIO DESETI NAKNADA ŠTETE I STJECANJE BEZ OSNOVE	68
DIO JEDANAESTI PREKRŠAJNE ODREDBE	71
DIO DVANAESTI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	72

ZAKON O MIROVINSKOM OSIGURANJU

DIO PRVI OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (SL L 014, 20. 1. 1998.).

Članak 3.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 4.

(1) Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj čine:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti
2. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje
3. dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

(2) U obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti osiguranicima se na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguravaju prava za slučaj starosti, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja, a članovima njihovih obitelji prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine.

Članak 5.

Pojedini pojmovi, u smislu ovoga Zakona, imaju sljedeće značenje:

1. osiguranik je fizička osoba koja je na temelju zakonski propisanih osnova obvezno osigurana na mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti
2. osigurana osoba je fizička osoba osigurana na mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti u određenim okolnostima za rizik smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja prouzročenog ozljedom na radu ili profesionalnom bolesti
3. osobe koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost su osobe kojima je, u skladu s posebnim propisima, uvjet za obavljanje djelatnosti upis u registar, upisnik ili imenik tijela državne uprave nadležnog za izdavanje odobrenja za obavljanje profesionalne djelatnosti ili članstvo u odgovarajućoj strukovnoj udruzi ili asocijaciji

4. staž osiguranja u efektivnom trajanju je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju u stvarnom trajanju
5. staž osiguranja s povećanim trajanjem je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju koje se računa s povećanim trajanjem prema posebnim propisima
6. posebni staž je razdoblje provedeno izvan obveznog mirovinskog osiguranja koje se pod određenim uvjetima priznaje u mirovinski staž
7. mirovinski staž obuhvaća staž osiguranja, staž osiguranja s povećanim trajanjem i posebni staž na temelju kojega se utvrđuje postoje li uvjeti za stjecanje prava na mirovinu
8. pridodani staž je razdoblje koje se pridodaje stvarno ostvarenom mirovinskom stažu samo za određivanje svote invalidske i obiteljske mirovine ako osiguranik na dan nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ili smrti nije navršio 60 godina života
9. dodani staž je razdoblje koje se pod određenim uvjetima pridodaje stvarno ostvarenom mirovinskom stažu roditelju za svako rođeno/posvojeno dijete za određivanje svote mirovine
10. mirovinski staž za određivanje mirovine je razdoblje na temelju kojeg se određuje svota mirovine, a obuhvaća staž osiguranja, staž osiguranja s povećanim trajanjem, posebni staž, pridodani staž i dodani staž
11. mirovina je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja
12. najniža mirovina je najniže novčano primanje iz mirovinskog osiguranja koje se određuje na temelju punih godina mirovinskoga staža za određivanje mirovine i vrijednosti najniže mirovine utvrđene za jednu godinu mirovinskog staža
13. najviša mirovina je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja koje se određuje na način propisan zakonom kojim se uređuje najviša mirovina
14. osnovna mirovina je novčano primanje iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti koje pod određenim uvjetima stječu osiguranici koji ostvaruju mirovinu iz oba stupa obveznog mirovinskog osiguranja ili član obitelji osiguranika koji je nakon smrti osiguranika naslijedio sredstva iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje
15. osobne bodove čini umnožak mirovinskog staža za određivanje mirovine, prosječnog vrijednosnog boda i polaznog faktora
16. vrijednosni bod je utvrđena godišnja vrijednost plaće ili osnovice osiguranja u odnosu na prosječnu godišnju plaću svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj
17. polazni faktor je parametar na temelju kojeg se vrednuje starosna dob osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu
18. mirovinski faktor je parametar na temelju kojeg se određuje opseg priznate mirovine, odnosno isplaćuje li se mirovina u punom ili djelomičnom iznosu

19. aktualna vrijednost mirovine je utvrđena svota mirovine za jedan osobni bod
20. dodatak na mirovinu je dodatak koji se priznaje pod uvjetima i na način propisan zakonom kojim se uređuje dodatak na mirovine ostvarene prema zakonima kojima se uređuje mirovinsko osiguranje od 1. siječnja 1999.
21. korisnik mirovine prema općem propisu je osiguranik kojem je priznato pravo na mirovinu prema ovome Zakonu i općim propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona
22. korisnik mirovine prema posebnom propisu je korisnik kojemu je pravo na mirovinu priznato i/ili određeno prema posebnim propisima iz područja mirovinskog osiguranja
23. poslovi prema kojima se ocjenjuje radna sposobnost osiguranika obuhvaćaju sve poslove koji odgovaraju njegovim tjelesnim i psihičkim sposobnostima, a smatraju se odgovarajućim njegovim dosadašnjim poslovima
24. invalid rada je osiguranik koji je ostvario pravo na profesionalnu rehabilitaciju ili pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ili zbog potpunog gubitka radne sposobnosti
25. profesionalna rehabilitacija je osposobljavanje za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima osiguranika, odnosno osigurane osobe kod koje postoji smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost
26. naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije je novčano primanje osiguranika, odnosno osigurane osobe u vezi s profesionalnom rehabilitacijom
27. vještačenje je postupak koji provodi Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Zavod za vještačenje) radi utvrđivanja smanjenja radne sposobnosti, preostale radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja
28. naknada zbog tjelesnog oštećenja je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja zbog tjelesnog oštećenja nastalog kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti
29. matična evidencija je skup podataka o osiguranicima, obveznicima doprinosa i korisnicima mirovina koji se obvezno vode u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod)
30. kontrola podataka o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja je postupak koji Zavod provodi radi utvrđivanja točnosti podataka i činjenica o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja za radnike kod obveznika doprinosa.

Članak 6.

Obvezno se osiguravaju prava na:

1. starosnu mirovinu
2. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika
3. prijevremenu starosnu mirovinu
4. prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca
5. invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti

6. invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti
7. privremenu invalidsku mirovinu
8. obiteljsku mirovinu
9. dio obiteljske mirovine
10. najnižu mirovinu
11. osnovnu mirovinu
12. profesionalnu rehabilitaciju
13. naknadu zbog tjelesnog oštećenja i
14. naknadu putnih troškova u vezi s ostvarivanjem prava na profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 7.

- (1) Prava iz mirovinskog osiguranja neotuđiva su osobna materijalna prava, ne mogu se prenijeti na drugoga niti se mogu naslijediti.
- (2) Dospjela novčana primanja iz mirovinskog osiguranja koja nisu isplaćena do smrti korisnika mogu se nasljeđivati.
- (3) Novčana primanja iz stavka 2. ovoga članka korisnika koji nema nasljednika, iznimno od propisa o nasljeđivanju, pripadaju Republici Hrvatskoj, odnosno državnom proračunu.
- (4) Prava iz mirovinskog osiguranja ne mogu zastarjeti, osim dospjelih, a neisplaćenih mirovina i drugih novčanih primanja u slučajevima određenim ovim Zakonom.

Članak 8.

- (1) Prianja na osnovi mirovinskog osiguranja mogu biti predmet ovrhe i osiguranja u skladu s propisom kojim se uređuje ovršni postupak.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, predmet ovrhe ili osiguranja ne može biti obiteljska mirovina koju koriste samo djeca ili djeca i braćni drug umrlog zajedno, osim u slučaju naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja djeteta.

Članak 9.

Sredstva za mirovinsko osiguranje osiguravaju osiguranici, poslodavci i drugi obveznici doprinosa određeni zakonom kojim se uređuju doprinosi te Republika Hrvatska.

Članak 10.

- (1) Ostvarivanje prava osiguranika iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti provodi Zavod.
- (2) U postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja osigurava se dvostupnost rješavanja u Zavodu, kao i sudska zaštita prava.

DIO DRUGI
VRSTE OSIGURANJA I OSIGURANE OSOBE

POGLAVLJE I.
OSIGURANICI

ODJELJAK A
OBVEZNO OSIGURANJE

Članak 11.

(1) Obvezno su osigurani:

1. radnici, službenici i namještenici i s njima, prema posebnim propisima, izjednačene osobe, zaposleni u Republici Hrvatskoj
2. osobe izabrane ili imenovane na dužnosti u tijelima javne vlasti, jedinicama lokalne samouprave i jedinicama područne (regionalne) samouprave, ako za taj rad primaju plaću
3. osobe koje se stručno osposobljavaju za rad prema propisu kojim se uređuju radni odnosi
4. osobe zaposlene kod inozemnih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ne uživaju diplomatski imunitet, kod inozemnih fizičkih osoba s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, ili kod diplomatskih misija i konzularnih ureda strane države te međunarodnih organizacija ili predstavništva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje uživaju diplomatski imunitet, ili u osobnoj službi kod stranih državljana, ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno
5. upućeni radnici koji za poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj obavljaju poslove u drugoj državi te osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu
6. sezonski radnici u poljoprivredi prema propisu kojim se uređuje tržište rada.

(2) Nezaposlene osobe obvezno su osigurane pod uvjetima i u trajanju utvrđenim propisom kojim se uređuje tržište rada.

(3) Obvezno su osigurane osobe koje pružaju njegu i pomoć hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i koje za taj rad primaju naknadu prema propisu kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja.

(4) Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene kod poslodavca koji ima sjedište u državi u kojoj se primjenjuju uredbе Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, a u Republici Hrvatskoj nema registrirano trgovačko društvo ili podružnicu i na koje se, u skladu s uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Članak 12.

Obvezno su osigurani:

1. obrtnici upisani u odgovarajući registar

2. osobe koje u skladu s posebnim propisima samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost
3. osobe koje su po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit
4. osobe koje obavljaju djelatnost za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili registracije, ali ima obilježje samostalnosti i trajnosti, s namjerom ostvarivanja dohotka ili dobiti te su po osnovi obavljanja tih djelatnosti obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi i
5. osobe koje obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje prema zakonu kojim se uređuje obrt, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi ili ako nisu korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad.

Članak 13.

- (1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju vrhunski sportaši, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi.
- (2) Obvezno osiguranje iz stavka 1. ovoga članka uspostavlja se od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.

Članak 14.

- (1) Obvezno su osigurane osobe koje obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, a upisane su u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, odnosno u Upisnik šumoposjednika u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odnosno šumoposjednika i člana njegova obiteljskog domaćinstva.
- (2) U smislu ovoga Zakona smatra se da osobe iz stavka 1. ovoga članka ne obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje ako su obvezno osigurane po drugoj osnovi, ili ako su na redovitom školovanju, ako su starije od 65 godina života ili ako su korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad.

Članak 15.

- (1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe koje su upisane u Upisnik poljoprivrednika.
- (2) Obvezno osiguranje iz stavka 1. ovoga članka uspostavlja se od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.

Članak 16.

Obvezno su osigurani članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društava, likvidatori i upravitelji zadruge, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi i ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Članak 17.

Obvezno su osigurani svećenici i drugi vjerski službenici vjerske zajednice koja je upisana u evidenciju vjerskih zajednica koju vodi ministarstvo nadležno za poslove uprave, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi.

Članak 18.

(1) Na osobni zahtjev obvezno je osiguran roditelj koji obavlja roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta, a nije obvezno osiguran po drugoj osnovi, ako je dijete hrvatski državljanin i ako roditelj i dijete imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

(2) Rođenjem sljedećeg djeteta, prije navršene prve godine života prethodnog djeteta, prestaje pravo na obvezno osiguranje po prethodno rođenom djetetu iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Ako oba roditelja obavljaju roditeljske dužnosti prema djetetu, a nisu osigurani po drugoj osnovi, obvezno se osigurava majka djeteta, ako se roditelji drukčije ne dogovore.

(4) Obvezno je osiguran roditelj njegovatelj ili njegovatelj prema propisima o socijalnoj skrbi, za vrijeme trajanja toga statusa.

(5) Obvezno je osiguran udomitelj koji obavlja standardno udomiteljstvo i udomitelj koji obavlja specijalizirano udomiteljstvo za djecu.

Članak 19.

(1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavaca ako nisu obvezno osigurane prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju ili ako nisu obvezno osigurane prema uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

(2) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u institucijama Europske unije, ako nisu obvezno osigurane prema propisima Europske unije.

(3) Pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka obvezno se osiguravaju i osobe zaposlene u Republici Hrvatskoj kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu, koji nemaju registriranu podružnicu u Republici Hrvatskoj.

(4) Obvezno osiguranje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka uspostavlja se od dana zaposlenja, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesena prijava na osiguranje.

Članak 20.

(1) Obvezno su osigurani članovi posade broda u međunarodnoj plovidbi i brodarci čiji je poslodavac, brodar ili kompanija domaća ili strana pravna osoba, ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno.

(2) Osobama iz stavka 1. ovoga članka svojstvo osiguranika priznaje se danom ukrcaja na brod, a prestaje danom iskrcaja s broda, na osnovi prijave/odjave koju podnosi poslodavac, brodar ili kompanija domaća pravna osoba, odnosno lučka kapetanija i podataka o ukrcaju i iskrcaju u pomorskoj/brodarskoj knjižici osiguranika.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, članovima posade broda u međunarodnoj plovidbi i brodocima čiji je poslodavac, brodar ili kompanija domaća ili strana pravna osoba koji s poslodavcem imaju sklopljen ugovor o radu na razdoblje duže od razdoblja ukrcaja na brod svojstvo osiguranika priznaje se za cijelo vrijeme trajanja ugovora.

Članak 21.

(1) Obvezno su osigurane osobe koje ostvaruju drugi dohodak prema propisima o porezu na dohodak na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja (u daljnjem tekstu: drugi dohodak).

(2) Osobama iz stavka 1. ovoga članka ne osiguravaju se prava prema ovome Zakonu za slučaj ozljede na radu ili profesionalne bolesti u vezi s poslovima za koje ostvaruju druge dohotke iz stavka 1. ovoga članka.

ODJELJAK B

PRODUŽENO OSIGURANJE

Članak 22.

(1) Osobe kojima je prestalo obvezno mirovinsko osiguranje mogu se osigurati na produženo osiguranje ako od prestanka obaveznog osiguranja nije proteklo više od 12 mjeseci i ako podnesu prijavu osiguranja u tom roku.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka može se osigurati na produženo osiguranje za vrijeme:

1. neplaćenog dopusta
2. mirovanja radnog odnosa do treće godine života djeteta
3. stručnog usavršavanja ili specijalizacije nakon prestanka ugovora o radu, službe odnosno obavljanja djelatnosti
4. nezaposlenosti nakon prestanka osiguranja
5. privremenog ili sezonskog prekida obavljanja djelatnosti
6. boravka u inozemstvu kao bračni drug osiguranika na radu u inozemstvu
7. nezaposlenosti osiguranika – člana posade broda i brodarca nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme.

(3) Na produženo osiguranje može se osigurati i nezaposlena osoba koja ima prebivalište u Republici Hrvatskoj nakon prestanka obaveznog mirovinskog osiguranja u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u državi s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, neovisno o tome je li prije obaveznog osiguranja u inozemstvu bila osigurana u Republici Hrvatskoj.

(4) Na produženo osiguranje osigurava se osoba nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove.

(5) Na produženo osiguranje osigurava se bračni drug ili životni partner osiguranika – osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu, za vrijeme boravka u inozemstvu.

(6) Pravo na produženo osiguranje prestaje i prije prestanka okolnosti iz stavaka 2. i 3. ovoga članka ako dospjeli doprinosi nisu uplaćeni u roku od tri mjeseca od dana dospijea.

POGLAVLJE II.

OSOBE OSIGURANE U ODREĐENIM OKOLNOSTIMA

Članak 23.

(1) Za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja nastalih zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti osigurani su:

1. učenici za vrijeme učenja temeljenog na radu kod poslodavca i studenti za vrijeme praktične nastave i stručne prakse kod poslodavca odnosno za vrijeme rada putem posrednika pri zapošljavanju učenika i studenata
2. nezaposleni za vrijeme stručnog osposobljavanja ili profesionalne rehabilitacije na koje ih je uputila nadležna služba zapošljavanja
3. osobe koje obavljaju određene poslove za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, rada za opće dobro sukladno posebnom propisu, primjene sigurnosnih mjera obveznoga psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti, kao i odgojnih mjera.

(2) Odredbe stavka 1. točke 1. ovoga članka primjenjuju se i na državljane država u kojima se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti koji se nalaze na školovanju u Republici Hrvatskoj te na državljane trećih zemalja pod uvjetom uzajamnosti.

Članak 24.

(1) Za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja nastalih zbog ozljede na radu osigurane su osobe koje su u Republici Hrvatskoj ozlijeđene:

1. sudjelujući u spašavanju ili obrani od elementarnih nepogoda, i/ili spašavanju života građana ili radi otklanjanja materijalne štete koja prijeti imovini
2. članovi dobrovoljnih vatrogasnih društava obavljajući zadatke gašenja požara, osposobljavanja i usavršavanja, sudjelovanja u vježbama i pri odlasku na vježbu i na povratku s vježbe, izvršavanju zaštite i spašavanja u slučaju drugih nepogoda, osiguravanja mjesta na kojima postoji opasnost od požara, educiranja građana o protupožarnoj zaštiti, osiguravanja na javnim događanjima u sklopu javnih nastupa i sudjelovanja u demonstracijama s prikazom vježbi
3. prilikom obavljanja dužnosti građana u obrani u skladu s posebnim propisima.

(2) Ozljedom na radu smatra se i bolest koja nastane izravno i isključivo kao posljedica obavljanja poslova iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja nastalih zbog ozljede na radu osigurane su osobe koje na zahtjev državnih tijela pruže pomoć tim tijelima i tom se prigodom ozlijede ili razbole.

POGLAVLJE III.

ČLANOVI OBITELJI OSIGURANIKA**Članak 25.**

(1) U slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine osigurani su članovi njegove obitelji, i to:

1. bračni drug
 2. razvedeni bračni drug s pravom na uzdržavanje
 3. djeca rođena u braku, izvan braka ili posvojena
 4. pastorčad koju je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao
 5. unučad koju je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao, ako su bez oba roditelja ili ako imaju jednog ili oba roditelja kod kojih postoji potpuni gubitak radne sposobnosti prema ovome Zakonu
 6. roditelji – otac, majka, očuh, maćeha i posvojitelj osiguranika kojega je osiguranik ili korisnik uzdržavao
 7. djeca bez roditelja – braća, sestre odnosno druga djeca koju je osiguranik uzeo na uzdržavanje, ako su bez oba roditelja ili ako imaju jednog ili oba roditelja kod kojih postoji potpuni gubitak radne sposobnosti prema ovome Zakonu.
- (2) Članovi obitelji iz stavka 1. ovoga članka osigurani su za slučaj smrti osoba iz članaka 23. i 24. ovoga Zakona ako je smrt tih osoba nastala zbog ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti dok su obavljale poslove pod okolnostima iz članaka 23. i 24. ovoga Zakona.
- (3) Pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i izvanbračni drug koji je s osiguranikom ili s korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine ili kraće ako je u izvanbračnoj zajednici rođeno zajedničko dijete te bivši izvanbračni drug s pravom na uzdržavanje.
- (4) Status izvanbračne zajednice utvrđuje se u posebnom izvanparničnom sudskom postupku, pokrenutom radi utvrđivanja postojanja izvanbračne zajednice iz stavka 3. ovoga članka zbog stjecanja prava na obiteljsku mirovinu.

Članak 26.

(1) U slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine koji je sklopio životno partnerstvo, osim osoba iz članka 25. ovoga Zakona, osigurani su i članovi njegove obitelji, i to:

1. životni partner
2. bivši životni partner s pravom na uzdržavanje
3. dijete nad kojim ostvaruje partnersku skrb
4. dijete preminulog životnog partnera koje je osiguranik ili korisnik mirovine uzdržavao u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa o životnom partnerstvu osoba istog spola

5. životni partner roditelja osiguranika kojeg je osiguranik ili korisnik mirovine uzdržavao u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa o životnom partnerstvu osoba istog spola.
- (2) Pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i neformalni životni partner ako je ta zajednica do smrti osiguranika ili korisnika mirovine trajala najmanje tri godine i od početka je udovoljavala pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva te bivši neformalni životni partner s pravom na uzdržavanje.
- (3) Status neformalnog životnog partnerstva utvrđuje se u posebnom izvanparničnom sudskom postupku, pokrenutom radi utvrđivanja postojanja neformalnog životnog partnerstva iz stavka 2. ovoga članka zbog stjecanja prava na obiteljsku mirovinu.

Članak 27.

- (1) Smatra se da je osiguranik, odnosno korisnik mirovine uzdržavao člana obitelji:
1. ako je član obitelji živio s njime u zajedničkom kućanstvu i nema vlastitih prihoda dovoljnih za uzdržavanje jer nema dohodak od poljoprivrede i šumarstva ili ako mu drugi stalni prihod u trenutku smrti osiguranika ili korisnika mirovine nije bio veći od svote najniže mirovine određene za 15 godina mirovinskog staža prema ovome Zakonu ili
 2. ako član obitelji nije živio s njime u zajedničkom kućanstvu i nema vlastitih prihoda dovoljnih za uzdržavanje prema točki 1. ovoga stavka, a umrli osiguranik odnosno korisnik mirovine redovito mu je osiguravao sredstva za uzdržavanje u svoti najniže mirovine određene za 15 godina mirovinskog staža prema ovome Zakonu, povećane za 20 %.
- (2) Pravo na obiteljsku mirovinu ostvarenu prema stavku 1. ovoga članka prestaje kada prihodi korisnika mirovine premaše svotu iz stavka 1. ovoga članka.

DIO TREĆI

MIROVINSKI STAŽ

POGLAVLJE I.

STAŽ OSIGURANJA

Članak 28.

Mirovinski staž, prema ovome Zakonu, na temelju kojega se ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja obuhvaća razdoblje:

1. provedeno u osiguranju prema odredbama ovoga Zakona
2. navršeno do stupanja na snagu ovoga Zakona koje se, prema propisima koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, računalo u mirovinski staž kao staž osiguranja, staž osiguranja s povećanim trajanjem i posebni staž.

Članak 29.

U staž osiguranja računa se razdoblje koje je osiguranik proveo nakon navršene 15. godine života u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju.

Članak 30.

(1) Osiguranicima iz članaka 12. do 17., članaka 19. i 20. te članka 22. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona staž osiguranja utvrđuje se na temelju plaćenih doprinosa, posebno po svakoj osnovi osiguranja, prema potvrdi odnosno podacima iz službenih evidencija tijela nadležnog za naplatu.

(2) Način utvrđivanja staža osiguranja na temelju plaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje utvrđuje pravilnikom ministar nadležan za mirovinski sustav, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za financije.

Članak 31.

(1) U staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom prema propisima o radu odnosno posebnim propisima.

(2) Kao razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom smatra se i razdoblje koje u zaposlenju s radnim vremenom kraćim od punog radnog vremena provedu:

1. zaposleni roditelj koji radi s polovicom punoga radnog vremena nakon isteka obveznoga roditeljnog dopusta, zaposleni roditelj koji koristi pravo na roditeljski dopust u polovici punog radnog vremena u dvostrukom trajanju neiskorištenog prava na roditeljski dopust, kao i u slučaju rada s polovicom punog radnog vremena zbog pojačane brige i njege djeteta prema propisu kojim se uređuju roditeljne i roditeljske potpore
2. roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koji radi s polovicom punoga radnog vremena prema propisu kojim se uređuju roditeljne i roditeljske potpore
3. radnici koji rade sa skraćenim radnim vremenom prema posebnim propisima.

(3) U staž osiguranja računa se i razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom, u trajanju koje odgovara ukupnom broju sati takva rada ostvarenog za pojedine godine, obračunanih na puno radno vrijeme.

(4) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka primjenjuju se i kad je radno vrijeme ostvareno u zaposlenju kod dva poslodavca ili više poslodavaca.

(5) Razdoblje provedeno u zaposlenju na sezonskim poslovima na kojima je ostvaren veći broj sati od punoga radnog vremena računa se u trajanju preračunanom na puno radno vrijeme.

(6) Korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 43. stavka 3. ovoga Zakona u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s najmanje 70 % radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične stručne spreme koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima kao da su proveli na radu puno radno vrijeme.

(7) Staž osiguranja iz stavaka 1. do 6. ovoga članka priznaje se u staž osiguranja u trajanju od najviše 12 mjeseci za pojedinu kalendarsku godinu.

(8) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, za ispunjenje uvjeta mirovinskog staža za stjecanje prava iz članaka 38. i 40., članka 47. stavka 2., članka 55. stavaka 1. i 2.,

članaka 57. i 58., članka 64. stavka 1., članka 170. stavka 1. i članka 172. ovoga Zakona, razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom smatra se razdobljem provedenim u zaposlenju s punim radnim vremenom.

Članak 32.

U staž osiguranja računa se i razdoblje koje je osoba, odnosno osiguranik proveo:

1. koristeći naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, nakon prestanka zaposlenja ili drugog rada na osnovi kojega je bio osiguran
2. na profesionalnoj rehabilitaciji na koju je bio upućen kao invalid rada ili kao vojni invalid ili kao civilni invalid rata, kao osoba oboljela od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, osoba oboljela od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, slijepa osoba, gluha osoba, gluhoslijepa osoba, osoba oboljela od reumatoidnog artritisa i drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva (ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis), osoba kod koje postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne može samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica te osoba s Downovim sindromom, bez obzira na to je li prije toga bio osiguran
3. koristeći se naknadom plaće u vezi s pravom na profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 33.

U staž osiguranja računa se i razdoblje koje je osoba, odnosno osiguranik proveo izvan zaposlenja na osnovi kojega je bio osiguran, i to:

1. za koje je primao plaću, odnosno naknadu plaće prema posebnim propisima
2. za koje je ostvario pravo na mirovinsko osiguranje, u skladu s propisima o zapošljavanju
3. obavljanja roditeljske dužnosti iz članka 18. ovoga Zakona.

Članak 34.

- (1) U staž osiguranja računa se i razdoblje u kojem su isplaćeni drugi dohoci za koje su plaćeni doprinosi prema članku 21. ovoga Zakona.
- (2) U staž osiguranja računa se i razdoblje za koje je utvrđena godišnja osnovica po osnovi obavljanja druge djelatnosti na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja.
- (3) U staž osiguranja računa se i razdoblje za koje je Ministarstvo financija, Porezna uprava (u daljnjem tekstu: Porezna uprava) rješenjem utvrdila razliku obveze doprinosa za člana uprave, izvršnog direktora, likvidatora i upravitelja zadruge koji nije obvezno osiguran prema članku 16. ovoga Zakona.
- (4) Staž osiguranja utvrđuje se za svaku kalendarsku godinu tako da se osnovica prema dohocima i/ili primicima iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka na koju su obračunani i uplaćeni doprinosi podijeli s prosječnom mjesečnom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u istoj godini, prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

(5) Ako doprinosi nisu u cijelosti uplaćeni u godini u kojoj je ostvaren drugi dohodak i /ili primitak po osnovi obavljanja djelatnosti, već kasnije, staž osiguranja utvrđuje se za kalendarsku godinu u kojoj je ostvaren drugi dohodak u odnosu na prosječnu mjesečnu plaću iz te godine.

Članak 35.

(1) Staž osiguranja ostvaren po svim osnovama osiguranja prema ovome Zakonu računa se najviše 12 mjeseci u jednoj kalendarskoj godini.

(2) Pri izračunu ukupnog mirovinskog staža pojedina razdoblja navršena u mjesecima i danima zbrajaju se tako da 12 mjeseci čini jednu godinu, a 30 dana čini jedan mjesec.

POGLAVLJE II.

PRIDODANI STAŽ

Članak 36.

(1) Pridodani staž počinje na dan nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno na dan smrti osiguranika.

(2) Trajanje pridodanoga staža računa se tako da se za razdoblja od dana nastanka osiguranog rizika iz stavka 1. ovoga članka u kojima osiguranik nije ostvario staž osiguranja pribroje razdoblja do navršene 55. godine života osiguranika u trajanju od dvije trećine, a nakon 55. do navršene 60. godine života osiguranika u trajanju od jedne polovine.

(3) Ako je osiguranik bio osiguran u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili državi s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, pridodani se staž određuje razmjerno udjelu mirovinskog staža koji se računa prema ovome Zakonu i ukupnoga mirovinskog staža obračunanog pribrajanjem staža iz odnosne države, a u skladu s uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju s tom državom.

POGLAVLJE III.

DODANI STAŽ

Članak 37.

(1) Roditelju – majci ili posvojiteljici koja ostvaruje pravo na mirovinu prema ovome Zakonu ili prema drugim posebnim propisima u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti u mirovinski staž za određivanje mirovine dodaje se razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete.

(2) Roditelju – majci ili posvojiteljici kojoj se u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti mirovina određuje kao osnovna mirovina prema članku 88. stavku 2. ovoga Zakona razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete dodaje se na dio mirovine koji pripada za mirovinski staž ostvaren prije odnosno nakon uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju

individualne kapitalizirane štednje, ovisno o tome u kojem je razdoblju navršen pretežiti staž.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, ako je umjesto roditelja – majke ili posvojiteljice dodatni roditeljni dopust, odnosno roditeljski dopust ili srodno pravo prema propisima o roditeljnim i roditeljskim potporama koristio otac ili posvojitelj, pri ostvarivanju prava na mirovinu prema ovome Zakonu ili prema drugim posebnim propisima u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti dodani staž u trajanju od 12 mjeseci iz stavaka 1. i 2. ovoga članka dodat će se u mirovinski staž za određivanje mirovine roditelju – ocu ako je koristio pretežni dio dodatnog roditelnog, odnosno roditeljskog dopusta ili drugog srodnog prava.

(4) Pravo na dodani staž iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka roditelj ne ostvaruje ako mu je oduzeta roditeljska skrb.

(5) Tradicionalnom i srodničkom udomitelju koji obavlja udomiteljstvo duže od deset godina, prilikom ostvarivanja prava na mirovinu prema ovom Zakonu ili prema posebnom propisu u mirovinski staž za određivanje mirovine dodaje se razdoblje od 12 mjeseci.

(6) Tradicionalnom i srodničkom udomitelju iz stavka 5. ovoga članka koji ostvaruje pravo na osnovnu mirovinu prema članku 88. stavku 2. ovoga Zakona, razdoblje od 12 mjeseci dodaje se na dio mirovine koji pripada za mirovinski staž ostvaren prije odnosno nakon uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, ovisno o tome u kojem je razdoblju navršen pretežiti staž.

(7) Odredbe ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na člana obitelji osiguranika koji nakon stupanja na snagu ovoga Zakona iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti ostvari obiteljsku mirovinu nakon smrti osiguranika.

DIO ČETVRTI

PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

POGLAVLJE I.

STAROSNA MIROVINA

Članak 38.

Pravo na starosnu mirovinu ima osiguranik kada navrši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Članak 39.

(1) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

(2) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ne može steći osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 38., odnosno članka 170. ovoga Zakona, kao ni osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 38., odnosno članka 170. ovoga Zakona uz sniženje starosne granice prema članku 171. ovoga Zakona.

Članak 40.

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 35 godina mirovinskoga staža.

Članak 41.

- (1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu prema uvjetima iz članka 40. i članka 172. ovoga Zakona ima osiguranik koji je nakon prestanka osiguranja pro-uzročenog stečajem, neposredno prije ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu iz članka 40. ovoga Zakona proveo u neprekidnom trajanju najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje.
- (2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka pripada najranije s danom ispunjenja uvjeta, a osiguranik se s tim danom odnosno najkasnije s prvim idućim danom nakon ispunjenja uvjeta mora odjaviti iz evidencije nadležne službe za zapošljavanje.
- (3) Zahtjev za prijevremenu starosnu mirovinu iz ovoga članka podnosi se od dana ispunjenja prvih uvjeta iz članka 40., odnosno članka 172. ovoga Zakona.
- (4) Prijevremena starosna mirovina iz stavka 1. ovoga članka određuje se uz primjenu polaznog faktora 1,0.
- (5) Pravo iz ovoga članka ne može steći osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka ostao prijavljen službi nadležnoj za zapošljavanje.
- (6) Sklapanje novoga ugovora o radu s istim poslodavcem kod kojega je radni odnos prestao zbog stečaja, a koji je naknadno sklopljen radi završetka poslova pripreme vezanih uz stečaj prema propisu kojim se uređuje stečaj, ne dovodi do gubitka uvjeta statusa neprekidne nezaposlenosti radi ostvarivanja prava po osnovi iz stavka 1. ovoga članka, već se zbrajaju razdoblja nezaposlenosti tog radnika od dana stečaja tog poslodavca do ispunjenja uvjeta starosne dobi iz članka 40., odnosno članka 172. ovoga Zakona u kojima nije radio.

Članak 42.

- (1) Pravo na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik može steći kada ispunji uvjete za mirovinu, a nakon prestanka osiguranja, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Pravo na mirovinu iz stavka 1. ovoga članka priznaje se osiguraniku od dana navedenog u zahtjevu, ali najranije od prvog idućeg dana nakon prestanka osiguranja, ako je zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od prestanka osiguranja.
- (3) Ako je zahtjev iz stavka 2. ovoga članka podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.
- (4) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu prema ovome Zakonu nastavio raditi, ali ne više s punim radnim vremenom, nego do polovice punog radnog vremena može i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na tu mirovinu od dana s kojim je nakon ispunjenja uvjeta nastavio raditi do polovice punog radnog vremena.
- (5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, osiguranik iz članka 11. stavka 3., članka 12. točaka 1. i 2. i članka 18. stavaka 4. i 5. ovoga Zakona može steći pravo na

starosnu mirovinu iz članka 38. ovoga Zakona i bez prestanka obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza osiguranja.

(6) Starosna mirovina iz stavka 5. ovoga članka određuje se uz primjenu mirovinskog faktora 0,5.

(7) Osiguranik iz članka 30. ovoga Zakona koji nije uplatio u cijelosti dužne doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju može ostvariti pravo na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ili prijevremenu starosnu mirovinu ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos, a ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje za koje doprinos nije uplaćen.

(8) Zahtjev za mirovinu iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti najranije jedan mjesec prije ispunjenja uvjeta za priznanje prava.

(9) Osiguranik može 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva obavijestiti Zavod o svojoj namjeri za podnošenje zahtjeva za priznanje prava na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ili prijevremenu starosnu mirovinu u svrhu kompletiranja i kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći, odnosno osnovici.

(10) Obavijest iz stavka 9. ovoga članka ne smatra se zahtjevom za priznanje prava na mirovinu.

Napomena priređivača; nije zakonski tekst. Primjenu članka 42. ovoga Zakona uređuje članak 178. ovoga Zakona, koji glasi:

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 42. stavaka 5. i 6., članka 83. stavaka 9. i 10., članka 85. stavka 1. točaka 3., 8., 11., 12., 13., 14., 15. i 19. i članka 100. stavka 2., stavka 3. točaka 1. i 2. i stavka 6. ovoga Zakona koji stupaju na snagu 1. siječnja 2026.

POGLAVLJE II.

PRAVA NA OSNOVI SMANJENJA ILI GUBITKA RADNE SPOSOBNOSTI

Članak 43.

(1) Smanjenje radne sposobnosti prema ovome Zakonu postoji kada kod osiguranika zbog bolesti, ozljede izvan rada, ozljede na radu ili profesionalne bolesti nastanu trajne promjene u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, zbog kojih se radna sposobnost smanjila za više od polovice u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja.

(2) Preostala radna sposobnost postoji kada je kod osiguranika nastalo smanjenje radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, ali se s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima.

(3) Djelomični gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika postoji smanjenje radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, a s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost ne može se profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima,

ali može raditi najmanje 70 % radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima.

(4) Potpuni gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju nastane trajni gubitak radne sposobnosti bez preostale radne sposobnosti.

Članak 44.

Neposredna opasnost od nastanka smanjenja radne sposobnosti postoji kada pri obavljanju određenih poslova uvjeti rada, bez obzira na mjere zaštite na radu koje se primjenjuju ili se mogu primijeniti, utječu na zdravstveno stanje i radnu sposobnost osiguranika iz članka 11. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona toliko da je prijeko potrebno, radi sprječavanja nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, premjestiti ga na drugi posao primjeren njegovoj razini obrazovanja na kojemu može raditi s radnim naporom koji ne pogoršava njegovo zdravstveno stanje.

Članak 45.

(1) Ozljedom na radu prema ovome Zakonu smatra se svaka ozljeda osiguranika izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem te ozljeda uzrokovana naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je takva ozljeda uzročno, vremenski i prostorno vezana uz obavljanje poslova na kojima radi, odnosno djelatnosti na osnovi koje ozlijeđena osoba ima svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu.

(2) Ozljedom na radu smatra se i bolest osiguranika koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nekog nesretnog slučaja ili sile za vrijeme rada, odnosno za vrijeme obavljanja djelatnosti ili u vezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje oboljela osoba ima svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu.

(3) Ozljedom na radu smatra se i ozljeda iz stavka 1. ovoga članka koju osiguranik pretrpi na redovitom putu od mjesta stanovanja do mjesta rada i obratno te na putu poduzetom radi stupanja na posao koji mu je osiguran, odnosno na posao na osnovi kojega je osiguran, kao i ozljeda koja je nanesena na način naveden u stavku 1. ovoga članka koju osiguranik pretrpi u vezi s korištenjem prava na zdravstvenu zaštitu prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju i prava na profesionalnu rehabilitaciju prema odredbama ovoga Zakona.

(4) Ozljedom na radu smatra se i ozljeda odnosno bolest iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koju pretrpi osigurana osoba u okolnostima iz članaka 23. i 24. ovoga Zakona.

(5) Ozljedom na radu smatra se i ozljeda nastala na način naveden u stavku 1. ovoga članka koju osoba pretrpi u vezi s prethodnim utvrđivanjem zdravstvene sposobnosti kada je to prema zakonu obvezno prigodom zasnivanja radnog odnosa.

Članak 46.

(1) Profesionalne bolesti su određene bolesti izazvane dužim neposrednim utjecajem procesa rada i uvjeta rada na određenim poslovima na osnovi kojih oboljela osoba ima svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu.

(2) Lista profesionalnih bolesti i poslova na kojima se te bolesti javljaju i uvjete pod kojima se smatraju profesionalnim bolestima utvrđuje se posebnim zakonom.

ODJELJAK A PROFESIONALNA REHABILITACIJA

Članak 47.

(1) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima osiguranik iz članka 11. stavka 1. i članka 12., 13. i 16. i osigurana osoba iz članka 23. i 24. ovoga Zakona kod koje je nastalo smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost prema ovom Zakonu.

(2) Ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede izvan rada ili bolesti, osiguranik iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju ako mu mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka.

(3) Ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, osiguranik, odnosno osigurana osoba iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju bez obzira na dužinu mirovinskoga staža.

(4) Osiguranik, odnosno osigurana osoba iz stavka 1. ovoga članka obvezno stječe pravo na profesionalnu rehabilitaciju ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo prije navršene 55. godine života i ispunjava uvjete iz stavka 2. ili stavka 3. ovoga članka.

(5) Radni vijek iz stavka 2. ovoga članka određuje se prema članku 55. stavku 3. ovoga Zakona, a na skraćivanje radnog vijeka odgovarajuće se primjenjuje odredba članka 55. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 48.

(1) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju, a ima razinu obrazovanja za posao na kojemu je radio prije nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost osposobljava se za rad na drugom poslu za koji se traži ista razina obrazovanja.

(2) Ako ne postoji mogućnost osposobljavanja za rad na drugom poslu iste razine obrazovanja, invalid rada može se osposobljavati i za poslove za koje se traži neposredno niža razina obrazovanja, uz njegov pristanak.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju može se osposobljavati i za rad na drugom poslu za koji se traži viši stupanj stručne spreme od stručne spreme koja se tražila za posao na kojemu je radio prije nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, ako je takvo osposobljavanje korisno s obzirom na stručnost i godine života osiguranika i ako postoji mogućnost zaposlenja nakon završene profesionalne rehabilitacije.

(4) Osigurana osoba iz članka 23. stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga Zakona koja stekne pravo na profesionalnu rehabilitaciju osposobljava se za rad na poslovima za koje se traži razina obrazovanja koja odgovara razini obrazovanja koju bi stekla ili je

školovanjem stekla prije nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost.

Članak 49.

(1) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju zbog ozljede izvan rada ili bolesti ima od dana nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost do dana početka profesionalne rehabilitacije i od dana završetka profesionalne rehabilitacije do zaposlenja na odgovarajućem radnom mjestu pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije, koja se određuje u visini invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

(2) Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz stavka 1. ovoga članka pripada invalidu rada do zaposlenja, odnosno stjecanja svojstva osiguranika, a najduže 12 mjeseci od dana završetka profesionalne rehabilitacije, pod uvjetom da se u roku od 30 dana od dana završetka profesionalne rehabilitacije prijavio nadležnoj službi zapošljavanja kao nezaposlen.

(3) Ako je invalid rada iz stavka 1. ovoga članka nakon završene rehabilitacije povremeno radio ili obavljao djelatnost, tada naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije pripada u razdobljima nezaposlenosti, ali najduže 12 mjeseci, računajući od dana završetka profesionalne rehabilitacije.

(4) Invalid rada iz stavka 1. ovoga članka za vrijeme profesionalne rehabilitacije ima pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije, koja se određuje u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

(5) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti ima, od dana nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost do dana početka profesionalne rehabilitacije, za vrijeme profesionalne rehabilitacije i od dana završetka profesionalne rehabilitacije do zaposlenja na odgovarajućem radnom mjestu pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije, koja se određuje u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti za 40 godina mirovinskog staža.

(6) Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz stavka 1. ovoga članka pripada invalidu rada najduže 24 mjeseca od dana završetka profesionalne rehabilitacije, pod uvjetom da se u roku od 30 dana od dana završetka profesionalne rehabilitacije prijavio nadležnoj službi zapošljavanja u skladu s propisima o zapošljavanju.

(7) Ako je invalid rada iz stavka 5. ovoga članka nakon završene rehabilitacije povremeno radio ili obavljao djelatnost, tada naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije pripada u razdobljima nezaposlenosti, ali najduže 24 mjeseca, računajući od dana završetka profesionalne rehabilitacije.

(8) Invalidu rada iz stavaka 1. i 5. ovoga članka naknada plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije ne može iznositi manje od najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu, određenog propisom kojim se određuje visina minimalne plaće.

Članak 50.

(1) Profesionalnu rehabilitaciju osiguranika kojemu je priznato to pravo prema ovome Zakonu provodi centar za profesionalnu rehabilitaciju.

- (2) Uvjeti i način provedbe profesionalne rehabilitacije invalida rada uređuje se ugovorom koji Zavod sklapa s centrom za profesionalnu rehabilitaciju.
- (3) Zavod ima pravo i dužnost provjeravati provodi li se profesionalna rehabilitacija invalida rada u skladu s ovim Zakonom i sklopljenim ugovorom.
- (4) Invalida rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju koji nije u roku od šest mjeseci od dana izvršnosti rješenja o priznanju prava upućen na profesionalnu rehabilitaciju Zavod upućuje na pregled Zavodu za vještačenje radi ponovne ocjene preostale radne sposobnosti.
- (5) Na pregled radi ponovne ocjene preostale radne sposobnosti uputit će se i korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju kada Zavod, prema mišljenju Zavoda za vještačenje, ocijeni da se invalid rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju neće moći osposobiti za rad na određenom poslu.
- (6) Zahtjev za ponovnu ocjenu preostale radne sposobnosti može podnijeti invalid rada i centar za profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 51.

- (1) Invalid rada ima pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz članka 49. ovoga Zakona i za vrijeme naknadnog liječenja, odnosno medicinske rehabilitacije na koju je upućen tijekom korištenja prava na profesionalnu rehabilitaciju zbog bolesti i drugih uzroka zbog kojih je privremeno nesposoban odnosno spriječen za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, kao i za vrijeme prilagođavanja za rad.
- (2) Korisniku prava na profesionalnu rehabilitaciju koji se tijekom korištenja prava na profesionalnu rehabilitaciju razbolio i zbog bolesti bio privremeno nesposoban za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju trajanje profesionalne rehabilitacije može se produžiti za razdoblje trajanja privremene nesposobnosti za rad, a najduže dvostruko od predviđenog razdoblja trajanja rehabilitacije ako Zavod za vještačenje ocijeni da je to potrebno.
- (3) O trajanju profesionalne rehabilitacije iz stavka 2. ovoga članka na zahtjev invalida rada ili centra za profesionalnu rehabilitaciju Zavod donosi rješenje.

Članak 52.

Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju gubi to pravo ako se njime ne koristi u određenom roku, a nije u tome spriječen razlozima koji su protiv njegove volje, i to:

1. ako ne stupi na profesionalnu rehabilitaciju u roku od mjesec dana od dana upućivanja na profesionalnu rehabilitaciju
2. ako tijekom trajanja profesionalne rehabilitacije bez opravdanog razloga prekine započetu profesionalnu rehabilitaciju ili
3. ako ne obavlja dužnosti u vezi s profesionalnom rehabilitacijom.

Članak 53.

- (1) Kada se profesionalna rehabilitacija obavlja izvan mjesta prebivališta invalida rada, a ne može se osigurati stalni prijevoz od mjesta stanovanja do mjesta na kojem se obavlja profesionalna rehabilitacija, invalidu rada osigurava se smještaj i prehrana ili naknada putnih troškova za vrijeme profesionalne rehabilitacije u drugom mjestu.

(2) Naknada putnih troškova obuhvaća naknadu za troškove prijevoza i naknadu za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu.

(3) Naknade iz stavka 2. ovoga članka izuzimaju se od ovrhe.

Članak 54.

(1) Invalid rada kojemu je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima pravo na naknadu za troškove prijevoza ako mu je zbog korištenja priznatog prava prema stanju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost i s obzirom na udaljenost mjesta određenog za profesionalnu rehabilitaciju potreban stalni prijevoz.

(2) Naknada putnih troškova i naknada za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu iz stavka 1. ovoga članka određuju se i usklađuju prema odlukama Vlade Republike Hrvatske za korisnike državnog proračuna.

(3) Zavod će pravilnikom urediti naknadu putnih troškova i naknade za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu invalida rada iz stavka 1. ovoga članka.

ODJELJAK B

INVALIDSKA MIROVINA

Članak 55.

(1) Pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ima osiguranik kod kojega je zbog bolesti ili ozljede izvan rada, prije navršene 65. godine života nastao potpuni gubitak radne sposobnosti iz članka 43. stavka 4. ovoga Zakona, ako mu navršeni mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti stječe osiguranik, i to:

1. kod kojeg je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti prije navršene 35. godine života, ako je do dana nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti navršio najmanje dvije godine staža osiguranja i ako je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao za vrijeme osiguranja ili u roku od jedne godine nakon prestanka osiguranja

2. kod kojeg je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti prije navršene 30. godine života, ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja i ako je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao za vrijeme osiguranja ili u roku od jedne godine nakon prestanka osiguranja.

(3) Radni vijek, u smislu stavka 1. ovoga članka, je broj punih godina od dana kada je osiguranik navršio 20 godina života do dana nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti odnosno od navršene 23. godine života ako je završio sveučilišni odnosno stručni prijediplomski studij ili stručni kratki studij te od navršene 26. godine života ako je završio sveučilišni odnosno stručni diplomski studij ili sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij.

(4) Razdoblje radnog vijeka iz stavka 3. ovoga članka skraćuje se za stvarno razdoblje koje je osiguranik:

1. proveo na dragovoljnom vojnom osposobljavanju ili obveznom služenju vojnog roka
2. u razdobljima u kojima je do nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti bio prijavljen kao nezaposlena osoba nadležnoj službi za zapošljavanje.

(5) Ako je potpuni gubitak radne sposobnosti osiguranika nastao zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti osiguranik stječe bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Članak 56.

(1) Korisniku prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti zbog bolesti Zavod po službenoj dužnosti prevodi to pravo u istoj svoti, prvog dana idućeg mjeseca u kojem je korisnik navršio starosnu dob iz članka 38., odnosno iz članka 170. ovoga Zakona, na starosnu mirovinu.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ne prevode se invalidske mirovine korisnika ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima.

Članak 57.

(1) Pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ima osiguranik iz članaka 11., 12. i 13. i članka 16. do 22. ovoga Zakona kod kojega je zbog bolesti ili ozljede izvan rada prije navršene 65. godine života nastao djelomični gubitak radne sposobnosti iz članka 43. stavka 3. ovoga Zakona i ako mu navršeni mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka.

(2) Radni vijek određuje se prema članku 55. stavku 3. ovoga Zakona, a na skraćivanje radnog vijeka odgovarajuće se primjenjuje odredba članka 55. stavka 4. ovoga Zakona.

(3) Ako je djelomični gubitak radne sposobnosti osiguranika nastao zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti osiguranik stječe bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Članak 58.

(1) Invalid rada koji se profesionalnom rehabilitacijom osposobio za druge poslove, a nakon završene rehabilitacije dugotrajno je ostao nezaposlen, ako mu nije osiguran odgovarajući posao za koji se rehabilitacijom osposobio, ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu pod uvjetima da je u neprekidnom trajanju od najmanje pet godina nakon završetka rehabilitacije bio nezaposlen i da je nezaposlenost trajala do navršene 58. godine života.

(2) Invalid rada koji je završio profesionalnu rehabilitaciju i koji je nakon završene rehabilitacije nastavio raditi pa naknadno ostao nezaposlen ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka ako je na poziv nadležne službe za zapošljavanje prihvatio ponudu o radu odnosno ako nije odbio ponuđeni posao u okviru stečene razine kvalifikacije i radnog iskustva.

(3) Razdoblje povremenog rada u ukupnom trajanju od šest mjeseci ne smatra se prekidom nezaposlenosti prema stavku 1. ovoga članka.

(4) Ako je uzrok smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ozljeda izvan rada ili bolest, privremena invalidska mirovina određuje se u visini naknade plaće zbog profesionalne rehabilitacije koja je bila određena ili bi bila određena za vrijeme čekanja na zaposlenje nakon završene rehabilitacije prema članku 49. stavku 1. ovoga Zakona, a određena u osobnim bodovima i usklađena prema članku 91. ovoga Zakona.

(5) Ako je uzrok smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ozljeda na radu ili profesionalna bolest, privremena invalidska mirovina određuje se u visini naknade plaće zbog profesionalne rehabilitacije koja je bila određena ili bi bila određena za vrijeme čekanja na zaposlenje nakon završene rehabilitacije prema članku 49. stavku 5. ovoga Zakona za slučaj potpunog gubitka radne sposobnosti, a određena u osobnim bodovima i usklađena prema članku 91. ovoga Zakona.

Članak 59.

(1) Pravo na invalidsku mirovinu iz članaka 55. i 57. ovoga Zakona ima osiguranik od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Osiguraniku kod kojega je na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje utvrđen djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti na temelju kojeg ima pravo na invalidsku mirovinu prema članku 55. ili članku 57. ovoga Zakona, koji je u radnom odnosu ili obavlja djelatnost na temelju koje je obvezno osiguran Zavod donosi rješenje o priznanju prava na invalidsku mirovinu na osnovi utvrđenog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, a nakon pravomoćnosti tog rješenja donijet će rješenje o određivanju iznosa mirovine i početku isplate.

(3) Kada se pravo na invalidsku mirovinu iz članaka 55. i 57. ovoga Zakona ostvaruje na zahtjev osiguranika nakon prestanka osiguranja, a djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti postojao je prije podnošenja zahtjeva, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, pod uvjetom da je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, a ako je podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(4) Osiguraniku kod kojega je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti prema članku 43. stavku 3. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu iz stavka 2. ovoga članka primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja odnosno prema propisima o radu, isplata invalidske mirovine pripada od dana početka rada na drugim poslovima prema promijenjenoj preostaloj radnoj sposobnosti osiguranika.

(5) Osiguraniku kojemu je rješenjem iz stavka 2. ovoga članka priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 43. stavka 3. ovoga Zakona, a koji je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne

sposobnosti nastavio raditi i nije primao naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, invalidska mirovina isplaćuje se od dana utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

(6) Osiguraniku koji ima pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 43. stavka 3. ovoga Zakona, a kojem je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti prestao radni odnos, odnosno osiguranje, invalidska mirovina isplaćuje se od prvoga idućeg dana nakon prestanka radnog odnosa, odnosno osiguranja.

(7) Osiguraniku kod kojega je utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti prema članku 43. stavku 4. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja odnosno prema propisima o radu, mirovina se isplaćuje od prvog idućeg dana nakon pravomoćnosti rješenja iz stavka 2. ovoga članka.

(8) Osiguraniku kojemu je rješenjem priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 43. stavka 4. ovoga Zakona, a koji nije primao naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, mirovina se isplaćuje od prvoga idućeg dana od dana do kojega je nakon utvrđenog potpunog gubitka radne sposobnosti ostvario plaću.

(9) Osiguranik ostvaruje pravo na privremenu invalidsku mirovinu na osobni zahtjev od dana podnošenja zahtjeva ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta iz članka 58. ovoga Zakona, a ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

Članak 60.

(1) Osiguranik iz članka 30. ovoga Zakona koji nije uplatio doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju može ostvariti pravo na invalidsku mirovinu iz članka 55. ili članka 57. ovoga Zakona ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na invalidsku mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos, a ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospelih doprinosa za razdoblje za koje doprinos nije uplaćen.

(2) Osiguranik kod kojega je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao kao posljedica radnje za koju je pravomoćnom presudom osuđen za kaznena djela protiv Republike Hrvatske, kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja i kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva prema Kaznenom zakonu (»Narodne novine«, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24.), kao i za kaznena djela protiv Republike Hrvatske i kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom prema Kaznenom zakonu (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 77/11. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) ne stječe

odnosno gubi pravo na invalidsku mirovinu ostvarenu na temelju djelomičnog odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti s prvim danom idućeg mjeseca od mjeseca u kojem je presuda donesena u kaznenom postupku postala pravomoćna.

(3) Ako u slučaju iz stavka 2. ovoga članka postoji pravo članova obitelji osiguranika na uzdržavanje od osiguranika, njegova će se invalidska mirovina isplaćivati tim članovima obitelji u visini obiteljske mirovine.

Članak 61.

(1) Ako u stanju radne sposobnosti odnosno preostale radne sposobnosti nastanu promjene zbog kojih se prema ovome Zakonu utvrđeno pravo mijenja ili zbog kojih nastanu uvjeti za stjecanje prava na osnovi potpunog gubitka radne sposobnosti, pravo se mijenja odnosno stječe se novo pravo od dana nastanka promjena u stanju radne sposobnosti.

(2) Ako u stanju smanjene radne sposobnosti i preostale radne sposobnosti nastanu promjene zbog kojih se prema ovome Zakonu utvrđeno pravo gubi, ukida se rješenje o priznanju prava od dana nastale promjene.

(3) Ako korisnik invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad prema stavku 1. ovoga članka stekne pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a svota priznate invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti manja je od ranije ostvarene mirovine, i dalje mu pripada isplata ranije ostvarene mirovine kao povoljnije, a sve druge pravne posljedice vežu se uz ostvarenu invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

ODJELJAK C

NAKNADA ZBOG TJELESNOG OŠTEĆENJA

Članak 62.

(1) Tjelesno oštećenje postoji kada kod osiguranika nastane gubitak, značajnije oštećenje ili znatnija onеспособljenost pojedinog organa ili dijelova tijela, što otežava normalnu aktivnost organizma i zahtijeva veće napore u obavljanju životnih potreba, bez obzira na to uzrokuje li ono ili ne uzrokuje smanjenje ili gubitak radne sposobnosti osiguranika.

(2) Pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja stječe osiguranik kod kojega tjelesno oštećenje od najmanje 30 % nastane kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

(3) Vrste tjelesnih oštećenja i postoci tih oštećenja, na osnovi kojih se stječe pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja, utvrđuju se posebnim propisom.

(4) Osiguranik ima pravo na naknadu od dana nastanka tjelesnog oštećenja ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od toga dana, a ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenog roka, osiguranik ima pravo na naknadu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(5) Osiguranik koji za isto tjelesno oštećenje stekne pravo na naknadu prema ovome Zakonu i pravo na naknadu prema drugim propisima može koristiti samo jedno od tih prava, prema vlastitom izboru.

Članak 63.

(1) Naknada zbog tjelesnog oštećenja određuje se ovisno o postotku tjelesnog oštećenja u odgovarajućem postotku od osnovice i iznosi:

Tjelesno oštećenje u postotku	Stupanj	Iznos naknade u postotku od osnovice
100 %	1	40 %
90 %	2	36 %
80 %	3	32 %
70 %	4	28 %
60 %	5	24 %
50 %	6	20 %
40 %	7	16 %
30 %	8	12 %

(2) Osnovicu za određivanje novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja iz stavka 1. ovoga članka koje je nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti odlukom utvrđuje Upravno vijeće Zavoda i usklađuje na isti način kao mirovine.

POGLAVLJE III.

PRAVA ČLANOVA OBITELJI

ODJELJAK A

OBITELJSKA MIROVINA

Članak 64.

(1) Članovi obitelji umrlog osiguranika iz članaka 25. i 26. ovoga Zakona imaju pravo na obiteljsku mirovinu:

1. ako je osiguranik navršio najmanje pet godina staža osiguranja ili najmanje deset godina mirovinskog staža
2. ako je osiguranik ispunjavao uvjete dužine mirovinskog staža za stjecanje prava na invalidsku mirovinu
3. ako je osiguranik bio korisnik mirovine iz članka 6. točaka 1. do 7. ovoga Zakona ili
4. ako je osiguranik bio korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju.

(2) Ako je smrt osiguranika ili osigurane osobe iz članaka 23. i 24. ovoga Zakona nastala zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, članovi obitelji imaju pravo na obiteljsku mirovinu bez obzira na dužinu mirovinskog staža osiguranika.

Članak 65.

(1) Pravo na obiteljsku mirovinu ne može ostvariti član obitelji koji je namjerno uzrokovao smrt osiguranika ili korisnika mirovine i za takvo kazneno djelo je osuđen pravomoćnom presudom na kaznu zatvora.

(2) Član obitelji umrlog osiguranika, osigurane osobe ili korisnika mirovine koji se namjerno onesposobio za rad radi ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu ne može po toj osnovi steći pravo na obiteljsku mirovinu.

Članak 66.

(1) Bračni drug ima pravo na obiteljsku mirovinu:

1. ako je do smrti bračnog druga navršio 50 godina života
 2. ako je mlađi od 50 godina života i ako je do smrti bračnog druga kod njega nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti ili je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao u roku od jedne godine nakon smrti bračnog druga ili
 3. ako je nakon smrti bračnog druga ostalo jedno dijete ili više djece koja imaju pravo na obiteljsku mirovinu iza smrti roditelja, a preživjeli bračni drug obavlja roditeljske dužnosti prema toj djeci.
- (2) Bračni drug koji do smrti bračnog druga nije navršio 50 godina života, ali je imao navršenih 45 godina života ima pravo na obiteljsku mirovinu kada navrši 50 godina života.
- (3) Bračni drug kod kojega tijekom trajanja prava na temelju stavka 1. točke 3. ovoga članka nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti zadržava pravo na obiteljsku mirovinu.
- (4) Bračni drug ima pravo na obiteljsku mirovinu prema stavku 1. točki 3. ovoga članka i kada je dijete umrlog bračnog druga rođeno nakon njegove smrti, i to od dana smrti.
- (5) Bračni drug koji je tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu, stečenog prema stavku 1. točki 3. ovoga članka, navršio 50 godina života zadržava pravo na obiteljsku mirovinu trajno, a ako bračnom drugu to pravo prestane prije navršene 50. godine života, ali nakon navršene 45. godine života, može pravo ponovno ostvariti kada navrši 50 godina života.
- (6) Bračni drug koji je do smrti bračnog druga ili prestanka prava na obiteljsku mirovinu navršio 45 godina života stječe pravo na obiteljsku mirovinu i prije navršenih 50 godina života ako kod njega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti.

Članak 67.

(1) Pravo na obiteljsku mirovinu, uz uvjete iz članka 66. ovoga Zakona, ima i razvedeni bračni drug ako mu je sudskom odlukom dosuđeno pravo na uzdržavanje.

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu imaju bračni drug i razvedeni bračni drug iz stavka 1. ovoga članka, obiteljska se mirovina određuje u visini koja pripada za jednog člana obitelji.

Članak 68.

- (1) Dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja i može se tim pravom koristiti do navršene 15. godine života, a nakon te dobi u razdobljima kada nije zaposlen, ali najduže do 18. godine života.
- (2) Dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu i koristiti se tim pravom nakon navršene 15. godine života ako je u trenutku smrti osiguranika na redovitom školovanju ili započne takvo školovanje nakon smrti osiguranika te mu to pravo pripada do kraja redovitog školovanja, ali najduže do navršene 26. godine života.
- (3) Ako je redovito školovanje prekinuto zbog bolesti, dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu i koristi se tim pravom za vrijeme bolesti do navršene 26. godine života, kao i nakon tih godina, ali najviše onoliko vremena koliko je zbog bolesti izgubljeno za redovito školovanje, ako je ono nastavljeno prije navršenih 26 godina života.
- (4) Dijete kod kojega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti prema članku 43. stavku 4. ovoga Zakona, do dobi iz stavka 1. ovoga članka, ima pravo na obiteljsku mirovinu.
- (5) Dijete kod kojega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti nakon dobi do koje se djeci osigurava pravo na obiteljsku mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, a prije smrti osiguranika ili korisnika prava, ima pravo na obiteljsku mirovinu ako ga je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti.
- (6) Dijete kod kojega tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti zadržava pravo na obiteljsku mirovinu.
- (7) Iznimno od odredbi stavaka 1. do 6. ovoga članka, pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja ima i dijete sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, neovisno o tome je li ga osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti.
- (8) Dijete iz stavka 7. ovoga članka koje prije smrti roditelja stupi u radni odnos ili počne obavljati djelatnost po osnovi koje postoji obveza osiguranja prema ovome Zakonu nakon smrti roditelja ima pravo na obiteljsku mirovinu.
- (9) Djetetu iz stavka 7. ovoga članka koje se zaposli dulje od polovice punog radnog vremena ili počne obavljati djelatnost kao osoba s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti po osnovi koje postoji obveza na mirovinsko osiguranje prema ovome Zakonu isplata obiteljske mirovine se obustavlja, a ponovno se uspostavlja isplata mirovine nakon prestanka obveznog osiguranja.
- (10) Dijete iz stavaka 4. i 5. ovoga članka koje je ostvarilo obiteljsku mirovinu na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti prema članku 43. stavku 4. ovoga Zakona ne gubi pravo na obiteljsku mirovinu ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost po osnovi koje postoji obveza osiguranja prema ovome Zakonu, ali mu se obustavlja isplata mirovine za vrijeme zaposlenja od 3,5 sata dnevno ili dulje odnosno za vrijeme obavljanja djelatnosti.
- (11) Status djeteta osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću iz stavka 7. ovoga članka dokazuje se pravomoćnim rješenjem nadležnog tijela o pravu na osposobljavanje za rad ili rješenjem o pravu na posebne programe odgoja i obrazovanja prema posebnim propisima.

Članak 69.

Roditelj kojega je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti ima pravo na obiteljsku mirovinu:

1. ako je do smrti osiguranika ili korisnika prava navršio 60 godina života ili
2. ako je mlađi od 60 godina života, ali je do smrti osiguranika ili korisnika prava kod njega nastao potpuni gubitak radne sposobnosti.

Članak 70.

(1) Član obitelji ima pravo na obiteljsku mirovinu od dana kada su ispunjeni uvjeti propisani za stjecanje prava na mirovinu ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta, a ako je zahtjev podnesen nakon isteka roka od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta, član obitelji ima pravo na obiteljsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u slučaju smrti korisnika mirovine pravo na obiteljsku mirovinu može se steći najranije od prvoga dana idućeg mjeseca od mjeseca u kojem je korisnik mirovine umro.

(3) Članu obitelji kod kojega zbog nastale promjene više ne postoje uvjeti o kojima ovisi stjecanje i korištenje prava na obiteljsku mirovinu to pravo prestaje s danom nastanka te promjene, a isplata mirovine obustavlja se od prvoga dana idućeg mjeseca nakon nastale promjene.

(4) Članu obitelji koji je u trenutku podnošenja zahtjeva i ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu zaposlen ili obavlja djelatnost na osnovi koje je osiguran obiteljska mirovina isplaćuje se od prvoga idućeg dana nakon prestanka zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti.

(5) Članu obitelji koji zahtjev za obiteljsku mirovinu podnese nakon prestanka zaposlenja ili obavljanja djelatnosti na temelju koje je bio osiguran obiteljska mirovina koja mu pripada unatrag, prema stavku 1. ovoga članka, ne isplaćuje se za ono razdoblje u kojem je bio zaposlen ili obavljao djelatnost na temelju koje je bio osiguran.

(6) Kada netko od članova obitelji podnese zahtjev za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu poslije drugih članova obitelji koji su već prije ostvarili pravo na mirovinu, određuje se nova obiteljska mirovina i isplaćuje od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Članak 71.

(1) Ako obiteljsku mirovinu koriste dva ili više članova obitelji pa nekom od njih prestane pravo na mirovinu, ostalim članovima koji imaju pravo na obiteljsku mirovinu ponovno se određuje visina mirovine od dana od kojega je nekom od korisnika prestalo pravo na mirovinu, a ponovno određena mirovina isplaćuje se počevši od prvoga dana idućeg mjeseca nakon nastale promjene.

(2) Ako se isplata dijela obiteljske mirovine obustavi, obiteljska se mirovina ponovno ne određuje za razdoblje dok te okolnosti traju.

(3) Kada se bračnom drugu zbog zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti ili korištenja starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine ili invalidske mirovine ne isplaćuje obiteljska mirovina koja mu pripada, ostalim se članovima

obiteljska mirovina ponovno određuje kao da bračni drug nema pravo na obiteljsku mirovinu i tako određena mirovina isplaćuje se dok traje obustava isplate dijela mirovine koji pripada bračnom drugu.

(4) Odredba stavka 3. ovoga članka primjenjuje se i kada obiteljska mirovina pripada bračnom drugu i razvedenom bračnom drugu, ako se samo jednom od njih obustavlja isplata pripadajućeg dijela mirovina.

Članak 72.

(1) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima samo bračni drug i djeca osiguranika, ili samo roditelji osiguranika ili samo druga djeca bez roditelja, a neki od njih žive odvojeno odnosno u odvojenom kućanstvu, ukupna se svota obiteljske mirovine dijeli na jednake dijelove te se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine.

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca i roditelji osiguranika, a neki od njih žive odvojeno odnosno u odvojenom kućanstvu, ukupna svota obiteljske mirovine prethodno se podijeli na dio koji pripada bračnom drugu i djeci osiguranika i na dio koji pripada roditeljima osiguranika, a onda se svaki od tih dijelova dijeli na jednake dijelove te se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine.

(3) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca ili roditelji osiguranika i druga djeca bez roditelja, a neki od njih žive odvojeno odnosno u odvojenom kućanstvu, ukupna svota obiteljske mirovine prethodno se podijeli na dio koji pripada bračnom drugu, djeci ili roditeljima osiguranika i na dio koji pripada drugoj djeci bez roditelja, a onda se svaki od tih dijelova dijeli na jednake dijelove te se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine.

(4) Obiteljska mirovina se dijeli, prema stavicima 1. do 3. ovoga članka, i u slučaju kada se nekome od korisnika privremeno obustavi isplata obiteljske mirovine koja mu pripada, ako se obiteljska mirovina ponovno ne određuje prema članku 70. ovoga Zakona.

(5) Kada pravo na obiteljsku mirovinu ima samo dijete, odnosno samo djeca, nakon smrti obaju roditelja, iznimno od članka 99. ovoga Zakona, djetetu, odnosno djeci određuje se i isplaćuje obiteljska mirovina po svakome od roditelja.

Članak 73.

(1) Stupanjem u brak odnosno postojanjem izvanbračne zajednice pravo na obiteljsku mirovinu gube:

1. bračni drug mlađi od 50 godina života, osim ako to pravo ima zbog potpunog gubitka radne sposobnosti
 2. djeca osiguranika, braća, sestre i druga djeca bez roditelja, osim djece koja to pravo imaju zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i djece koja se nalaze na redovitom školovanju te djece sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom iz članka 68. stavka 7. ovoga Zakona.
- (2) Bračnom drugu koji je stupanjem u novi brak ili postojanjem nove izvanbračne zajednice izgubio pravo na obiteljsku mirovinu, a po bračnom odnosno izvan-

bračnom drugu iz novoga braka ili nove izvanbračne zajednice nije ostvario obiteljsku mirovinu, uspostavlja se pravo na prijašnju obiteljsku mirovinu, uz uvjet da u trenutku prestanka novog braka ili nove izvanbračne zajednice ima dijete iz prijašnjeg braka ili izvanbračne zajednice koje se koristi obiteljskom mirovinom i da prema tom djetetu obavlja roditeljske dužnosti.

(3) Pravo na obiteljsku mirovinu koju je dijete ostvarilo po biološkim roditeljima prestaje s danom posvojenja djeteta određenog pravomoćnim rješenjem Hrvatskog zavoda za socijalni rad, kojim je zasnovano posvojenje djeteta, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 74.

Odredbe ovoga Zakona o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu odgovarajuće se primjenjuju na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje i na osigurane članove obitelji iz članka 26. ovoga Zakona.

ODJELJAK B

DIO OBITELJSKE MIROVINE

Članak 75.

(1) Bračni drug koji je korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine i ispunjava uvjete za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu prema općem ili posebnom propisu može, iznimno od članka 99. ovoga Zakona, koristiti i dio obiteljske mirovine.

(2) Korisniku iz stavka 1. ovoga članka dio obiteljske mirovine uz starosnu, prijevremenu starosnu ili invalidsku mirovinu može se isplaćivati pod sljedećim uvjetima:

1. ako je jedini korisnik obiteljske mirovine
2. ako je navršio 65 godina života i
3. ako mu ukupna svota mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj ne prelazi iznos od 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

(3) Dio obiteljske mirovine određuje se u iznosu od 27 % od pripadajuće svote obiteljske mirovine određene za jednog člana obitelji.

(4) Ako je dio obiteljske mirovine određen prema stavku 3. ovoga članka niži od iznosa tri aktualne vrijednosti mirovine, isplaćivat će se iznos od tri aktualne vrijednosti mirovine, ali ne više od 50 % pripadajuće svote obiteljske mirovine.

(5) Ako zbrojene mirovine iz stavka 2. točke 3. i stavka 3. ovoga članka iznose više od 80 aktualnih vrijednosti mirovine, dio obiteljske mirovine isplaćivat će se u visini razlike do 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

(6) Ako je korisniku iz stavka 1. ovoga članka obiteljska mirovina određena u visini najniže odnosno najviše mirovine, dio obiteljske mirovine iz stavka 3. ovoga članka određuje se od najniže odnosno najviše mirovine, pod uvjetima i na način propisanim ovim člankom.

(7) Iznimno od odredbe stavka 2. točke 1. ovoga članka, kada je preostalim članovima obitelji umrlog osiguranika obiteljska mirovina priznata zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad, ili djetetu sa statusom osobe s invaliditetom na temelju članka 68. stavka 7. ovoga Zakona, korisnik iz stavka 1. ovoga članka može ostvariti pravo na dio obiteljske mirovine ako ispunjava uvjete propisane stavkom 2. točkama 2. i 3. ovoga članka i ako nema drugih članova obitelji koji pravo na obiteljsku mirovinu koriste po drugim osnovama.

(8) Na određivanje dijela obiteljske mirovine ostvarene prema stavku 7. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe stavaka 3. do 6. ovoga članka.

Članak 76.

(1) Korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine iz članka 75. ovoga Zakona ima pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta za stjecanje toga prava.

(2) Korisniku obiteljske mirovine koji nije ostvario pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine odredit će se u skladu sa stavkom 1. ovoga članka nakon stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

(3) Iznimno od odredbi ovoga članka, korisniku starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine iz članka 75. stavka 7. ovoga Zakona dio obiteljske mirovine određuje se od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva, a preostalim članovima obitelji određuje se obiteljska mirovina primjenom mirovinskog faktora iz članka 85. stavka 1. točke 18., odnosno članka 85. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona.

Članak 77.

Odredbe članaka 75. i 76. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje, životnog partnera, bivšeg životnog partnera s pravom na uzdržavanje, neformalnog životnog partnera i bivšeg neformalnog životnog partnera s pravom na uzdržavanje.

POGLAVLJE IV.

ODREĐIVANJE MIROVINE

Članak 78.

(1) Svota mirovine računa se tako da se osobni bodovi pomnože s mirovinskim faktorom i aktualnom vrijednošću mirovine iz članka 86. ovoga Zakona.

(2) U svotu mirovine određenu prema stavku 1. ovoga članka uračunava se dodatak na mirovinu određen na način i pod uvjetima prema propisu kojim se uređuje dodatak na mirovinu.

Članak 79.

(1) Vrijednosni bodovi utvrđuju se na temelju plaća i osnovica osiguranja ostvarenih od 1. siječnja 1970. tako da se plaća, odnosno osnovica osiguranja utvrđena

za svaku kalendarsku godinu podijeli s prosječnom godišnjom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj za istu kalendarsku godinu.

(2) Pri utvrđivanju vrijednosnih bodova plaće ili osnovice koje su u brutoiznosu dijele se s prosječnom brutoplaćom, a ako su u netoiznosu, s prosječnom netoplaćom.

(3) Za utvrđivanje vrijednosnih bodova za kalendarske godine, počevši od 1. siječnja 2003., u kojima je osiguranik ostvario plaću, odnosno osnovicu veću od najviše godišnje osnovice za obračunavanje doprinosa prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja, uzima se najviša godišnja osnovica za godinu za koju se utvrđuju vrijednosni bodovi razmjerno stažu osiguranja ostvarenom u toj godini.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, za kalendarske godine, počevši od 1. siječnja 2009., za koje je osiguranik uz plaću, odnosno osnovicu ostvario i ostale primitke uz plaću prema kojima se utvrđuje obveza doprinosa, za utvrđivanje vrijednosnih bodova uzima se osnovica prema kojoj su obračunani doprinosi za mirovinsko osiguranje, ali najviše do iznosa najviše godišnje osnovice propisane za tu godinu, bez obzira na ostvoreni staž osiguranja u toj godini.

(5) Za utvrđivanje vrijednosnih bodova za staž osiguranja navršen prema članku 169. stavku 2. ovoga Zakona, uz plaću ostvarenu u odnosnoj kalendarskoj godini, uzima se i osnovica za obračun i plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje razmjerno stažu osiguranja ostvarenom prema toj odredbi, a za utvrđivanje vrijednosnih bodova za staž osiguranja korisnika iz članka 31. stavka 6. ovoga Zakona za razdoblje do punog radnog vremena za te korisnike uzima se osnovica za obračun i plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje razmjerno stažu osiguranja ostvarenom za te korisnike prema toj odredbi.

(6) Vrijednosni bodovi iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se i na temelju drugih dohodaka na koje su plaćeni doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje.

(7) Za razdoblja mirovinskog staža navršenog do 31. prosinca 1969., kao i za razdoblja mirovinskog staža navršenog od 1. siječnja 1970. u kojima nije ostvarena plaća, odnosno osnovica osiguranja ili ne postoje podaci o plaći, odnosno osnovici osiguranja, kao i za razdoblja u kojima su osiguranici dok su imali status prognanika imali pravo na minimalnu plaću uzimaju se prosječni vrijednosni bodovi.

(8) Za utvrđivanje vrijednosnih bodova hrvatskom državljaninu za razdoblja staža osiguranja navršenog do 8. listopada 1991. prema prijašnjim propisima kojima su bila uređena prava vojnih osiguranika uzimaju se plaće ostvarene u bivšoj JNA u iznosu od 63,22 %.

(9) Prosječni vrijednosni bodovi utvrđuju se tako da se zbroj vrijednosnih bodova iz stavaka 1. i 3. do 7. ovoga članka i članaka 80., 81. i 82. ovoga Zakona podijeli s razdobljem za koje su obračunani.

(10) Osiguraniku kojem se ne mogu utvrditi vrijednosni bodovi ni za jednu kalendarsku godinu od 1. siječnja 1970. zbog toga što osiguranik nakon toga dana nije bio osiguran ili za razdoblja nakon toga dana nema podataka o plaći, odnosno osnovici osiguranja, vrijednosni bodovi će se utvrditi tako da će se za svaku godinu mirovinskog staža uzeti jedan vrijednosni bod.

(11) Plaća ostvarena za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu ne uzima se za utvrđivanje vrijednosnih bodova, već se za tu godinu uzimaju prosječni vrijednosni bodovi iz stavka 9. ovoga članka, razmjerno stažu osiguranja u toj godini.

(12) Kada je ukupni mirovinski staž navršen u godinama, mjesecima i danima, tada se ukupni mirovinski staž računa tako da se za svaki dodatni mjesec navršenoga staža punim godinama dodaje po 0,0834, a za svaki dodatni dan po 0,00274.

Članak 80.

(1) Osiguraniku, odnosno korisniku mirovine koji je pravomoćnom sudskom presudom, sudskom nagodbom ili izvansudskom nagodbom potvrđenom kod javnog bilježnika ostvario pravo na plaću vrijednosni bodovi utvrđuju se na temelju isplaćenih plaća koje bi pripadale na osnovi zakona, ugovora o radu, kolektivnog ugovora ili pravilnika o radu u odgovarajućem razdoblju, bez kamata po toj osnovi.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se za razdoblje na koje se odnosi pravomoćna sudska presuda odnosno sudska ili izvansudska nagodba.

Članak 81.

(1) Za razdoblja staža osiguranja navršenog od 1. siječnja 1970. do 31. prosinca 1998. u kojima su ostvarene naknade plaće prema propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju za izračun vrijednosnih bodova uzimaju se osnovice od kojih su određene te naknade plaće, a u slučaju naknade plaće zbog manje plaće na drugom poslu za izračun se uzima ostvarena naknada.

(2) Za razdoblja staža osiguranja od 1. siječnja 1999. u kojima je ostvarena naknada plaće u vezi s pravom na profesionalnu rehabilitaciju za izračun vrijednosnih bodova uzima se ostvarena naknada plaće.

Članak 82.

(1) Kada je osiguranik tijekom kalendarske godine ostvario naknadu plaće prema kojoj je propisana obveza obračunavanja doprinosa prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja, za izračun vrijednosnih bodova uzima se iznos naknade, odnosno osnovice prema kojoj su obračunani doprinosi.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kada je osiguranik ostvario naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad prema propisima o zdravstvenom osiguranju u razdoblju do 31. prosinca 1998., za to razdoblje uzimaju se prosječni vrijednosni bodovi iz razdoblja u kojem je osiguranik ostvario plaću, odnosno osnovicu osiguranja.

Članak 83.

(1) Polazni faktor ovisi o dobi osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu i određuje u kojem se opsegu uzimaju vrijednosni bodovi pri određivanju mirovine.

(2) Vrijednosni bodovi uzimaju se u punom opsegu, odnosno polazni faktor iznosi 1,0 za određivanje:

1. invalidske mirovine
2. privremene invalidske mirovine
3. obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika

4. starosne mirovine

5. starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika

6. prijevremene starosne mirovine zbog stečaja poslodavca.

(3) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine određuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka smanjuje za 0,2 % za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

(4) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguranika koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka povećava za 0,45 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

(5) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji prvi put stječe mirovinu prema ovom Zakonu nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka povećava za 0,15 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu.

(6) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za osiguranika koji prvi put stječe mirovinu i koji je navršio 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju prije navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka povećava za 0,15 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, a nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu povećava se za 0,45 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

(7) Za određivanje obiteljske mirovine osiguranika koji je umro nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, a nije stekao mirovinu primjenjuje se polazni faktor iz stavka 4. ovoga članka.

(8) Za određivanje obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika koji je umro nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju i nije stekao mirovinu primjenjuju se na odgovarajući način stavci 5. i 6. ovoga članka.

(9) Korisniku prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine i starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika kojima je mirovina određena primjenom polaznog faktora manjeg od 1,0 Zavod će po službenoj dužnosti odrediti prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika bez smanjenja polaznog faktora iz stavka 3. ovoga članka od prvog dana idućeg mjeseca u kojem je korisnik navršio 70 godina života.

(10) Odredba stavka 9. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje i na korisnika mirovine ostvarene i/ili određene prema posebnom propisu.

Napomena priređivača; nije zakonski tekst. Primjenu članka 83. ovoga Zakona uređuje članak 178. ovoga Zakona, koji glasi:

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 42. stavaka 5. i 6., članka 83. stavaka 9. i 10., članka 85. stavka 1. točaka 3., 8., 11., 12., 13., 14., 15. i 19. i članka 100. stavka 2., stavka 3. točaka 1. i 2. i stavka 6. ovoga Zakona koji stupaju na snagu 1. siječnja 2026.

Članak 84.

(1) Osobni bodovi za određivanje mirovine računaju se tako da se prosječni vrijednosni bodovi iz članka 79. stavka 9. ovoga Zakona pomnože s ukupnim mirovinskim stažem i polaznim faktorom.

(2) Osnovica za utvrđivanje osobnih bodova za određivanje starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine su vrijednosni bodovi osiguranika, a za određivanje obiteljske mirovine osnovica su vrijednosni bodovi umrlog osiguranika.

(3) Pri određivanju osobnih bodova osiguranika za određivanje invalidske mirovine, ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti uzrokovan ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, uzimaju se vrijednosni bodovi najmanje za 40 godina mirovinskog staža, a ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti uzrokovan bolešću ili ozljedom izvan rada, uzimaju se vrijednosni bodovi najmanje za 21 godinu mirovinskog staža.

(4) Ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti, na osnovi kojeg osiguranik stječe pravo na invalidsku mirovinu, uzrokovan djelomično ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, a djelomično bolešću ili ozljedom izvan rada, invalidska mirovina odredit će se kao jedna mirovina od zbroja osobnih bodova izračunanih razmjerno postotku utjecaja pojedinih uzroka na djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti.

(5) Pri određivanju osobnih bodova umrlog osiguranika, za određivanje obiteljske mirovine uzimaju se vrijednosni bodovi najmanje za 21 godinu mirovinskog staža, a ako je smrt osiguranika uzrokovana ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, pri određivanju osobnih bodova umrlog osiguranika za određivanje obiteljske mirovine uzimaju se vrijednosni bodovi najmanje za 40 godina mirovinskog staža.

(6) Ako je osiguranik umro kao korisnik invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad, koja mu je isplaćivana za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti prema članku 85. stavku 1. točkama 15., 16. i 17. ovoga Zakona, osobni bodovi umrlog osiguranika odredit će se tako da će se uzeti u obzir i vrijednosni bodovi za staž osiguranja nakon nastanka djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad.

(7) Nakon smrti korisnika mirovine obiteljska mirovina odredit će se na temelju osobnih bodova korisnika mirovine u trenutku smrti, uz primjenu mirovinskog faktora iz članka 85. stavka 1. točke 18. ovoga Zakona, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 85.**(1) Mirovinski faktor iznosi za:**

1. starosnu mirovinu	1,0
2. starosnu mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
3. starosnu mirovinu korisnika s navršenih 65 godina života koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti	0,5
4. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja i propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca, koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
5. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja i propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca, koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena	0,5
6. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika	1,0
7. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
8. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika korisnika s navršenih 65 godina života koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti	0,5
9. prijevremenu starosnu mirovinu	1,0
10. prijevremenu starosnu mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
11. prijevremenu starosnu mirovinu korisnika s navršenih 65 godina života koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti	0,5
12. privremenu invalidsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,9
13. invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i invalidsku mirovinu prevedenu u starosnu mirovinu	1,1
14. invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i invalidsku mirovinu prevedenu u starosnu mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja na manje od 3,5 sati dnevno	1,1
15. invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme nezaposlenosti i zaposlenja do polovice punog radnog vremena	0,9

16. invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja u trajanju duljem od polovice punog radnog vremena, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, ako je uzrok bolest ili ozljeda izvan rada	0,5
17. invalidsku mirovinu ostvarenu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti uzrokovane ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja u trajanju duljem od polovice punog radnog vremena ili obavljanja samostalne djelatnosti	0,6667
18. obiteljsku mirovinu u slučaju ako mirovina pripada samo udovici, odnosno udovcu i djeci osiguranika, ili samo roditeljima, ili braći, sestrama i drugoj djeci bez roditelja uzetoj na uzdržavanje, i to ako mirovinu koristi:	
a) jedan član obitelji	0,77
b) dva člana obitelji	0,88
c) tri člana obitelji	1,0
d) četiri i više članova obitelji	1,1
19. obiteljsku mirovinu u slučaju ako mirovina pripada samo jednom članu obitelji s navršenih 65 godina života koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti.	0,385

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca i roditelji osiguranika, mirovinski se faktor određuje tako da se bračnom drugu i djeci odredi prema stavku 1. točki 18. ovoga članka, a roditeljima ostatak do 1,1, a u slučaju da bračnom drugu i djeci s obzirom na njihov broj mirovinski faktor iznosi 1,1, mirovinski faktor za bračnog druga i djecu iznosi 1,0, a za roditelje 0,1.

(3) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca ili roditelji i drugi članovi obitelji, mirovinski se faktor određuje tako da se bračnom drugu, djeci ili roditeljima odredi prema stavku 1. točki 18. ovoga članka, a drugim članovima obitelji ostatak do 1,1.

(4) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug i razvedeni bračni drug osiguranika, odnosno korisnika mirovine, oboje se, radi određivanja obiteljske mirovine prema ovome Zakonu, smatraju jednim članom obitelji pa im se mirovinski faktor određuje za jednog člana obitelji.

(5) Mirovinski faktor za obiteljsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena određuje se sukladno stavku 1. točki 18. odnosno stavcima 2. i 3. ovoga članka.

(6) Odredba stavka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje na mirovine ostvarene prema posebnim propisima, ako je to za korisnika povoljnije.

Napomena priređivača; nije zakonski tekst. Primjenu članka 85. ovoga Zakona uređuje članak 178. ovoga Zakona, koji glasi:

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 42. stavaka 5. i 6., članka 83. stavaka 9. i 10., članka 85. stavka 1. točaka 3., 8., 11., 12., 13., 14., 15. i 19. i članka 100. stavka 2., stavka 3. točaka 1. i 2. i stavka 6. ovoga Zakona koji stupaju na snagu 1. siječnja 2026.

Članak 86.

Aktualna vrijednost mirovine je utvrđena svota mirovine za jedan osobni bod i utvrđuje se za svako polugodište tako da se uskladi po stopi iz članka 91. stavka 2. ovoga Zakona.

ODJELJAK A

NAJNIŽA MIROVINA**Članak 87.**

- (1) Osiguraniku koji ostvaruje mirovinu samo prema odredbama ovoga Zakona, a kojem je mirovina određena prema članku 78. ovoga Zakona manja od najniže mirovine odredit će se najniža mirovina.
- (2) Najniža mirovina određuje se za svaku godinu mirovinskog staža u visini 106 % aktualne vrijednosti mirovine na dan određivanja mirovine.
- (3) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se za 40 godina mirovinskog staža.
- (4) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti djelomično posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a djelomično posljedica bolesti ili ozljede izvan rada, određuje se od zbroja najnižih mirovina obračunanih u razmjernom dijelu za slučaj djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti uzrokovanog ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, prema stavku 3. ovoga članka, i razmjernom dijelu za slučaj bolesti ili ozljede izvan rada, prema stavku 2. ovoga članka.
- (5) Najniža mirovina korisnika obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika, čija je smrt posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se, prema stavku 2. ovoga članka, za 40 godina mirovinskog staža.
- (6) Najniža mirovina određuje se uz primjenu polaznog faktora i mirovinskog faktora prema ovome Zakonu.

ODJELJAK B

OSNOVNA MIROVINA**Članak 88.**

- (1) Osiguraniku obvezno osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, koji se svojom izjavom Središnjem registru osiguranika u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu opredijelio za ostvarivanje prava na mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti određuje se kao osnovna mirovina.
- (2) Osnovna mirovina iz stavka 1. ovoga članka osiguranika koji je ostvario staž osiguranja do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje sastoji se od dva dijela, i to dijela mirovine koji mu pripada za mirovinski staž navršen do tog dana koji se određuje kao da je

osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti te dijela mirovine koji mu pripada za mirovinski staž od toga dana određenog uz primjenu faktora osnovne mirovine iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Osiguraniku iz stavka 1. ovoga članka koji nije ostvario staž osiguranja do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje osnovna mirovina određuje se uz primjenu faktora osnovne mirovine iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona.

(4) Članu obitelji osiguranika osiguranog u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje čija su sredstva s osobnog računa naslijeđena obiteljska mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti određuje se kao osnovna mirovina tako da se dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž ostvaren od početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje određuje uz primjenu faktora osnovne mirovine iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) Ako korisnik osnovne mirovine čija su kapitalizirana sredstva s osobnog računa doznačena na račun mirovinskog osiguravajućeg društva ne potpiše ugovor o mirovini u roku od 12 mjeseci od dana kada su sredstva doznačena, mirovinsko osiguravajuće društvo prenijet će sredstva u državni proračun, a nakon prijenosa sredstava mirovina će se ponovno odrediti s danom ostvarivanja prava kao da je korisnik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

Članak 89.

(1) Osiguraniku mlađem od 55 godina života ili osiguranom kraće od deset godina u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje kod kojeg je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti invalidska mirovina određuje se kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(2) Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje mirovina koja se priznaje i/ili određuje prema posebnim propisima određuje se kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(3) Članovima obitelji umrlog osiguranika mlađeg od 55 godina života ili osiguranog kraće od deset godina u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje određuje se obiteljska mirovina za ukupni mirovinski staž umrlog osiguranika kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(4) U slučajevima ostvarivanja prava na mirovinu prema stavcima 1., 2. i 3. ovoga članka Središnji registar osiguranika prenijet će ukupna kapitalizirana sredstva s osobnog računa člana fonda u državni proračun.

(5) Član mirovinskog fonda kod kojega je nastao djelomični gubitak radne sposobnosti, prema ovom Zakonu ili posebnom propisu, odnosno profesionalna nesposobnost za rad s pravom na invalidsku mirovinu prema posebnom propisu ili koji stekne pravo na privremenu invalidsku mirovinu može ostvariti pravo na mirovinu samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske so-

lidarnosti, a sredstva kapitaliziranih doprinosa ostaju na osobnom računu člana fonda dok član ne ostvari pravo na prijevremenu starosnu, starosnu ili invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

(6) Osiguranik koji pravo na mirovinu ostvaruje prema posebnom propisu kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili mu se mirovina određuje prema tom propisu, a koji u roku do 31. listopada 2015. nije izvršio izbor ostanka u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, ostvaruje pravo na mirovinu kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti.

Članak 90.

(1) Osobni bodovi za osnovnu mirovinu odnosno dio osnovne mirovine određuju se tako da se osobni bodovi određeni na temelju mirovinskog staža navršenog od početka osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje pomnože s faktorom osnovne mirovine određenim za kalendarsku godinu u kojoj osiguranik stječe pravo na mirovinu.

(2) Faktor osnovne mirovine iz stavka 1. ovoga članka određuje se 1. siječnja svake godine u visini prosjeka udjela stope doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti propisane za osiguranike osigurane u oba obvezna mirovinska osiguranja u ukupnoj stopi doprinosa za mirovinsko osiguranje u razdoblju od 1. siječnja 2002. do tekuće godine.

(3) Faktor osnovne mirovine primjenjuje se i na najnižu mirovinu i najvišu mirovinu određenu na temelju mirovinskog staža navršenog od početka osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, a na temelju mirovinskog staža ostvarenog do toga dana najniža mirovina i najviša mirovina određuju se kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(4) Faktor osnovne mirovine iz stavka 2. ovoga članka odlukom utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

ODJELJAK C

USKLAĐIVANJE MIROVINA

Članak 91.

(1) Zavod po službenoj dužnosti usklađuje mirovine od 1. siječnja i od 1. srpnja svake kalendarske godine prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovine utvrđenoj po stopi iz stavka 2. ovoga članka, bez donošenja rješenja.

(2) Stopa usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine koja se primjenjuje 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine određuje se tako da se zbroji stopa promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi i stopa promjene prosječne brutoplaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi, i to:

- ako je udio stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u zbroju stopa manji ili jednak 50 %, stopa usklađivanja mirovina određuje se

tako da se zbroji 15 % stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 85 % stope promjene prosječne brutoplaće ili

– ako je udio stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u zbroju stopa veći od 50 %, stopa usklađivanja mirovina određuje se tako da se zbroji 85 % stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 15 % stope promjene prosječne brutoplaće.

(3) Za izračun udjela stope promjene potrošačkih cijena u zbroju stopa iz stavka 2. ovoga članka uzimaju se apsolutni brojevi tih stopa.

(4) Aktualna vrijednost mirovine ne usklađuje se ako je stopa usklađivanja iz stavka 2. ovoga članka jednaka nuli ili manja od nule.

(5) Aktualnu vrijednost mirovine odlukom utvrđuje Upravno vijeće Zavoda na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku najkasnije dva mjeseca nakon isteka svakog polugodišta.

ODJELJAK D

GODIŠNJI DODATAK

Članak 92.

(1) Korisniku mirovine ostvarene prema općem ili posebnom propisu pripada pravo na isplatu godišnjeg dodatka na mirovinu svake kalendarske godine za koju mu se isplaćivala mirovina.

(2) Visina godišnjeg dodatka na mirovinu određuje se kao umnožak punih godina mirovinskog staža za određivanje mirovine u hrvatskom mirovinskom osiguranju i vrijednosti godišnjeg dodatka utvrđene za jednu godinu mirovinskog staža.

(3) Korisniku iz stavka 1. ovoga članka kojemu svota mirovine nije određena na temelju mirovinskoga staža za određivanje mirovine godišnji dodatak određuje se na temelju 15 godina mirovinskog staža.

(4) Odluku o vrijednosti godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskoga staža donosi Vlada Republike Hrvatske najkasnije do 31. listopada svake kalendarske godine.

(5) Zavod godišnji dodatak na mirovinu isplaćuje u prosincu, bez donošenja rješenja.

(6) Korisniku iz stavka 1. ovoga članka kojemu godišnji dodatak nije isplaćen prema stavku 5. ovoga članka dodatak će se isplatiti u mjesecu nakon prve redovne isplate mirovine.

ODJELJAK E

UZIMANJE U OBZIR RAZDOBLJA ZAPOSLENJA U MEĐUNARODNOJ ORGANIZACIJI ODNOSNO U INSTITUCIJI EUROPSKE UNIJE

Članak 93.

(1) Ako je osoba navršila razdoblja osiguranja u hrvatskom obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti i razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe

Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije, odnosno razdoblja trajanja mandata zastupnika u Europskom parlamentu, tada nadležni hrvatski nositelj mirovinskog osiguranja uzima u obzir ta razdoblja zaposlenja kao razdoblja osiguranja ostvarena u drugoj državi članici i određuje hrvatsku mirovinu u skladu s uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

(2) Razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji odnosno u instituciji Europske unije iz stavka 1. ovoga članka uzimaju se u obzir kao razdoblja osiguranja samo ako je osoba za vrijeme trajanja tog zaposlenja bila obuhvaćena sustavom mirovinskog osiguranja međunarodne organizacije, odnosno institucije Europske unije.

(3) Za utvrđivanje navedenih razdoblja vjerodostojne su potvrde nadležnih tijela tih organizacija odnosno institucija Europske unije kojima se potvrđuju odlučujuće činjenice.

(4) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako je osoba iskoristila mogućnost prijenosa mirovinskih prava i na osnovu toga ostvarila razdoblja osiguranja u hrvatskom mirovinskom osiguranju.

POGLAVLJE V.

KORIŠTENJE I ISPLATA MIROVINE

Članak 94.

(1) Mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja utvrđuju se u mjesečnoj svoti i isplaćuju unatrag.

(2) Za isplatu mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja obavezan je osobni identifikacijski broj (u daljnjem tekstu: OIB) korisnika primanja.

(3) U slučaju smrti korisnika mirovine dospjela mirovina i druga primanja iz mirovinskog osiguranja pripadaju do zadnjeg dana u mjesecu u kojem je korisnik umro.

(4) Zavod može obustaviti isplatu mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja u okolnostima koje je izazvao korisnik primanja, ako ne dostavi OIB, potvrdu o životu, obavijest o promjeni adrese, ne obnovi punomoć odnosno ne dostavi bilo koji drugi podatak ili dokument koji Zavod zatraži, a koji Zavod ne može pribaviti službenim putem, ili ako korisnik primanja ne obavi radnju, primjerice ne odazove se na izvanredni kontrolni pregled ili ne izvijesti Zavod o činjenicama važnim za daljnju isplatu mirovine ili drugog primanja.

(5) Rok za dostavu podatka ili isprave koju Zavod zatraži ne može biti kraći od 30 dana.

(6) Isplata obustavljenog primanja iz stavka 1. ovoga članka ponovo će se uspostaviti od prvog dana idućeg mjeseca nakon dostave Zavodu traženog podatka, isprave ili obavijesti odnosno nakon poduzimanja potrebne radnje važne za daljnju isplatu primanja.

(7) Dospjela primanja iz stavka 4. ovoga članka koja nisu isplaćena zbog okolnosti koje je izazvao korisnik primanja mogu se naknadno isplatiti najviše za 12

mjeseci unatrag, računajući od dana kada su Zavodu dostavljeni traženi podaci, isprave ili obavijesti.

Članak 95.

(1) Mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja isplaćuju se na račun za plaćanje u banci.

(2) Za mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja koja su ostvarena i isplaćivana do 31. prosinca 2013. putem pošte na adresu korisnika u Republici Hrvatskoj osigurava se i dalje isplata putem pošte, a troškovi isplate terete sredstva državnog proračuna.

(3) Isplata mirovina i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja u inozemstvo obavlja se primjenom uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju ili primjenom uzajamnosti odnosno na temelju rješenja Zavoda o odobravanju isplate u državu s kojom nije sklopljen ugovor ili nema uzajamnosti.

Članak 96.

(1) Radi uređivanja međusobnih odnosa u vezi s načinom, uvjetima isplate i povratom mirovina i drugih primanja Zavod zaključuje ugovor s bankama i poštom.

(2) Mirovine i druga primanja koja su isplaćena nakon smrti korisnika primanja pripadaju državnom proračunu Republike Hrvatske, a na zahtjev Zavoda banka i pošta su obvezne vratiti ih.

(3) Odmah nakon saznanja činjenice smrti korisnika mirovine ili drugog primanja banka ili pošta obvezna je onemogućiti raspolaganje sredstvima iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Iz sredstava uplaćenih nakon smrti korisnika mirovine ili drugog primanja ne mogu se naplaćivati potraživanja banaka i drugih vjerovnika koja imaju od tih osoba kao dužnika.

(5) Ako banka ili pošta ne vrati sredstva isplaćena prema stavku 2. ovoga članka zato što je njima raspolagala druga osoba, obvezna je na zahtjev Zavoda u roku od osam dana dostaviti podatke o osobi koja je raspolagala tim sredstvima.

(6) Banka ili pošta odgovorna je Zavodu za nastalu štetu ako protivno ugovoru ili ovome Zakonu isplati mirovinu ili druga primanja iz mirovinskog osiguranja.

Članak 97.

(1) Korisnik mirovine kojem se mirovina i druga primanja iz mirovinskog osiguranja isplaćuju putem pošte može ovlastiti opunomoćenika da u njegovo ime prima mirovinu odnosno naknadu zbog tjelesnog oštećenja.

(2) Punomoć iz stavka 1. ovoga članka koja je dostavljena Zavodu vrijedi jednu godinu.

(3) Kada je korisnik mirovine stavljen pod skrbništvo, kao osoba potpuno lišena poslovne sposobnosti ili djelomično lišena poslovne sposobnosti u pogledu raspolaganja prihodima, Zavod njegovu mirovinu isplaćuje u skladu s odlukom nadležnog zavoda za socijalni rad.

(4) Korisnik mirovine smješten u ustanovu za zbrinjavanje starijih i nemoćnih osoba može ovlastiti Zavod da njegovu mirovinu isplaćuje na račun odnosno ustanove u svrhu pokrića troškova smještaja u toj ustanovi.

Članak 98.

Korisnik prava, opunomoćenik, Hrvatski zavod za socijalni rad odnosno ustanova za zbrinjavanje starijih i nemoćnih osoba iz članka 97. ovoga Zakona dužni su u roku od 15 dana prijaviti Zavodu svaku promjenu nastalu u osobnim ili u stvarnim okolnostima koja utječe na pravo ili na opseg korištenja toga prava.

Članak 99.

Ako osiguranik, odnosno korisnik mirovine stekne pravo na dvije ili više mirovina prema ovome Zakonu ili nekom drugom zakonu Republike Hrvatske u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, može koristiti samo jednu mirovinu, prema vlastitom izboru, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

ODJELJAK A

OBUSTAVA ISPLATE MIROVINE

Članak 100.

(1) Korisniku mirovine ostvarene prema općem ili posebnom propisu koji se zaposli dulje od polovice punog radnog vremena ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje Zavod po službenoj dužnosti obustavlja isplatu mirovine, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno opće nesposobnosti za rad, kao i korisniku kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu prema ovome Zakonu ako se zaposli na 3,5 sata dnevno ili dulje ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje, Zavod po službenoj dužnosti obustavlja isplatu mirovine.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, isplata mirovine ne obustavlja se:

1. korisniku starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremene starosne mirovine, obiteljske mirovine i dijela obiteljske mirovine koji se nakon navršenih 65 godina života tijekom korištenja mirovine zaposli dulje od polovice punog radnog vremena ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza osiguranja
2. osiguranicima iz članka 11. stavka 3., članka 12. točaka 1. i 2. i članka 18. stavaka 4. i 5. koji su ostvarili pravo na starosnu mirovinu iz članka 38. ovoga Zakona bez prestanka osiguranja
3. korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad
4. korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelat-

- nika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja ili propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca
5. korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisu kojim se uređuje tržište rada i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drukčiji način odnosno izričito propisano da se ne obustavlja isplata mirovine
6. korisniku koji ostvaruje drugi dohodak odnosno obavlja drugu djelatnost.
- (4) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na korisnika mirovine koji se zaposli u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije odnosno zastupnika u Europskom parlamentu za razdoblje trajanja mandata u smislu članka 93. ovoga Zakona.
- (5) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju na korisnika najniže i najviše mirovine.
- (6) Odredbe stavka 2. i stavka 3. točaka od 1. do 3., 5. i 6. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na korisnika mirovine ostvarene prema posebnom propisu, ako je to za korisnika povoljnije.

Napomena priređivača; nije zakonski tekst. Primjenu članka 100. ovoga Zakona uređuje članak 178. ovoga Zakona, koji glasi:

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 42. stavaka 5. i 6., članka 83. stavaka 9. i 10., članka 85. stavka 1. točaka 3., 8., 11., 12., 13., 14., 15. i 19. i članka 100. stavka 2., stavka 3. točaka 1. i 2. i stavka 6. ovoga Zakona koji stupaju na snagu 1. siječnja 2026.

ODJELJAK B

PONOVNO ODREĐIVANJE MIROVINE

Članak 101.

- (1) Korisnik prijevremene starosne mirovine koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje ostvariti pravo na novu prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu odnosno starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža za novu prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema ovome Zakonu.
- (2) Polazni faktor za određivanje mirovine iz stavka 1. ovoga članka povećava se za isti postotak prema kojem je prijevremena starosna mirovina bila smanjena po mjesecu za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata ranije ostvarene mirovine zbog zaposlenja ili obavljanja djelatnosti, i tako povećani polazni faktor može iznositi najviše do 1,0, a ako za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti nije bila obustavljena isplata mirovine, polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina.

(3) Korisniku starosne mirovine može se nakon prestanka zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje odrediti nova mirovina ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu i ispunjava uvjete godina života i mirovinskog staža za starosnu mirovinu prema ovome Zakonu.

(4) Polazni faktor za određivanje mirovine iz stavka 3. ovoga članka korisniku kojemu je starosna mirovina bila obustavljena za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti određuje se tako da se polazni faktor na temelju kojega je bila određena prijašnja starosna mirovina poveća za 0,25 % za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a ako korisniku nije bila obustavljena isplata mirovine, polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina.

(5) Korisnik starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti ostvariti pravo na novu starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika odnosno starosnu mirovinu ako ispunjava uvjete godina života za starosnu mirovinu prema ovome Zakonu.

(6) Polazni faktor za određivanje mirovine iz stavka 5. ovoga članka korisniku kojemu je starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika bila obustavljena za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti povećava se za 0,15 % za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a ako je korisnik starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika navršio uvjet godina života za starosnu mirovinu iz članaka 38. i 170. ovoga Zakona, polazni faktor povećava se za 0,25 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršene dobi za starosnu mirovinu za koji je bila obustavljena isplata mirovine.

(7) Ako korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika nije za vrijeme zaposlenja bila obustavljena isplata mirovine, polazni faktor za određivanje nove mirovine određuje se u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina.

(8) Korisniku prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je ostvario najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi ili jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka i zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti nakon stjecanja prava na mirovinu može ostvariti pravo na novu mirovinu ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža propisani ovim Zakonom, a polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina.

(9) Korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad koji ostvari najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi nastavka rada na drugom poslu prema preostaloj, odnosno smanjenoj radnoj sposobnosti ili naknadnog stupanja u osiguranje i/ili ostvari staž osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi može se priznati pravo na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje toga prava prema ovome Zakonu.

(10) Nova mirovina iz stavaka 1., 3., 5., 8. i 9. ovoga članka odredit će se prema članku 78. ovoga Zakona, prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijašnju mirovinu.

(11) Ako je korisnik mirovine iz stavaka 8. i 9. ovoga članka jednu godinu staža osiguranja ostvario isključivo zbrajanjem staža osiguranja djelomično ostvarenog po osnovi zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti, a djelomično po osnovi drugog dohotka, nova mirovina može se ostvariti nakon isteka kalendarske godine u kojoj su uplaćeni doprinosi po osnovi drugog dohotka odnosno najranije od 1. siječnja sljedeće godine.

(12) Odredbe ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na korisnika mirovine ostvarene prema posebnim propisima koji je nakon stjecanja prava na mirovinu po osnovi novoga zaposlenja nakon umirovljenja navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja, ako ispunjava uvjete godina života i mirovinskoga staža za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema ovome Zakonu, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 102.

(1) Korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad, koji je nakon stjecanja prava na tu mirovinu stekao svojstvo osiguranika, neovisno o trajanju staža osiguranja po toj osnovi ili nije imao svojstvo osiguranika nakon stjecanja prava na tu mirovinu, može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 55. ovoga Zakona.

(2) Nova mirovina iz stavka 1. ovoga članka odredit će se na temelju ukupnog mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

(3) Korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad ne može se ponovno odrediti invalidska mirovina na temelju staža osiguranja po osnovi zaposlenja ili naknadnog stupanja u osiguranje navršenog nakon umirovljenja.

DIO PETI

MATIČNA EVIDENCIJA

Članak 103.

(1) Zavod obvezno vodi i evidentira u matičnu evidenciju podatke o osiguranicima, radim mjestima i zanimanjima navedenima u propisu kojim se uređuje staž osiguranja s povećanim trajanjem, korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja te obveznicima doprinosa na način i u skladu s odredbama ovoga Zakona i općeg akta Zavoda.

(2) Podaci sadržani u matičnoj evidenciji koriste se za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, provedbu tog osiguranja i za druge potrebe određene zakonom i općim aktom Zavoda.

(3) Matična evidencija Zavoda je registar podataka iz stavka 1. ovoga članka, osim obveznika doprinosa.

(4) Zavod utvrđuje metodološka načela i kodeks šifara za vođenje matične evidencije.

(5) Evidenciju o vremenu koje su osiguranici proveli na određenim poslovima u ministarstvu nadležnom za poslove obrane, ministarstvu nadležnom za unutar-nje poslove i ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa vode ta tijela.

(6) Podaci iz stavka 1. ovoga članka evidentiraju se u matičnoj evidenciji na način i u postupku koji utvrđuje Zavod pravilnikom.

Članak 104.

(1) Zavod je obvezan utvrditi točnost i potpunost podataka koji se unose u matičnu evidenciju i koji služe za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja.

(2) Zavod osigurava tajnost podataka unesenih u matičnu evidenciju na način propisan zakonom i općim aktom Zavoda.

(3) Zavod će putem državne informacijske infrastrukture tijelima javnog sektora osigurati dostupnost prikupljenih autentičnih podataka iz članka 103. stavka 1. ovoga Zakona, osim obveznika doprinosa, a koji su im potrebni za obavljanje poslova iz njihova djelokruga u skladu s posebnim propisima.

Članak 105.

(1) Zavod je dužan osiguraniku, na njegov zahtjev, izdati potvrdu o podacima unesenim u matičnu evidenciju.

(2) Osiguranik koji smatra da podaci iz potvrde nisu točni i potpuni ima pravo zahtijevati u roku od 15 dana od dana primitka potvrde da mu Zavod pribavi nedostajuće podatke odnosno ispravi netočne podatke te izda novu potvrdu.

Članak 106.

(1) Obveznici doprinosa dužni su Zavodu dostavljati podatke propisane ovim Zakonom i općim aktom Zavoda na propisanim prijavama.

(2) Središnji registar osiguranika, Porezna uprava i druge nadležne institucije dužne su Zavodu dostavljati podatke propisane posebnim propisima.

(3) Obveznici doprinosa dužni su omogućiti Zavodu provjeru dostavljenih podataka.

(4) Za točnost podataka dostavljenih i preuzetih u Zavodu iz stavka 1. ovoga članka i točnost podataka dostavljenih tijelima iz stavka 2. ovoga članka odgovaraju obveznici doprinosa.

Članak 107.

(1) U postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja i postupku prikupljanja nedostajućih podataka o stažu osiguranja i osnovici obveznik doprinosa dužan je na zahtjev Zavoda, u roku od 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva, dostaviti podatke o stažu osiguranja i osnovici na propisanoj prijavi.

(2) U postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja obveznik doprinosa dužan je na zahtjev Zavoda, u roku od 15 dana od dana zapri-

manja zahtjeva, dostaviti i dokumentaciju koju je obvezan voditi u skladu s posebnim propisima i pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka.

(3) Zavod će pravilnikom propisati postupak i način kontrole te dokumentaciju potrebnu za postupak kontrole.

Članak 108.

Za vođenje matične evidencije mjesno je nadležna područna ustrojstvena jedinica Zavoda, i to:

1. za osiguranike zaposlene kod poslodavca – prema sjedištu poslodavca odnosno prema sjedištu njegove podružnice
2. za osiguranike samostalnih djelatnosti, osiguranike obrtnike upisane u odgovarajući registar – prema mjestu registracije, odnosno obavljanja djelatnosti
3. za osiguranike zaposlene u inozemstvu – prema prebivalištu osiguranika, odnosno prema prebivalištu koje je osiguranik imao prije odlaska u inozemstvo
4. za nezaposlene – prema sjedištu nadležne službe zapošljavanja
5. za poljoprivrednike – prema prebivalištu osiguranika
6. za članove posade broda u međunarodnoj plovidbi i brodarce – prema sjedištu poslodavca odnosno njegove podružnice, a za članove posade broda čiji je poslodavac strana osoba – prema mjestu prebivališta
7. za osiguranike u produženom osiguranju – prema prebivalištu osiguranika
8. za osiguranike članove uprave trgovačkih društava, izvršne direktore, likvidatore i upravitelje zadruga – prema sjedištu trgovačkog društva odnosno sjedištu zadruga
9. za sezonske radnike u poljoprivredi – prema sjedištu poslodavca odnosno sjedištu njegove podružnice, prema prebivalištu poslodavca ili prebivalištu sezonskog radnika u poljoprivredi
10. za korisnike prava – ustrojstvena jedinica Zavoda u kojoj je osiguranik ostvario pravo iz mirovinskog osiguranja odnosno ustrojstvena jedinica Zavoda koja obavlja isplatu mirovinskog primanja
11. za radnika zaposlenog kod stranog poslodavca koji rad obavlja u Republici Hrvatskoj – prema adresi prebivališta.

Članak 109.

(1) Podatke za vođenje matične evidencije obveznici dostavljaju u sljedećim rokovima:

1. podatke o početku poslovanja, prestanku poslovanja i promjenama u poslovanju obveznika doprinosa – u roku od 24 sata od početka ili prestanka poslovanja, za samostalne obveznike doprinosa najkasnije na 30. dan od dana nastanka obveze na osiguranje, u roku od 24 sata od nastale promjene u poslovanju obveznika doprinosa
2. podatke o početku osiguranja, za osiguranike iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona – najranije osam dana prije početka rada, a najkasnije prije početka rada

3. podatke o prestanku osiguranja, za osiguranike iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona – u roku od 24 sata od prestanka rada, odnosno prestanka radnog odnosa
 4. podatke o početku i prestanku osiguranja samostalni obveznici doprinosa – najkasnije na 30. dan od dana nastanka obveze na osiguranje
 5. podatak o promjeni tijekom osiguranja – u roku od 24 sata od nastale promjene
 6. podatke o invalidima rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju – na dan kada je rješenje o priznanju prava, odnosno prestanku tog prava postalo izvršno.
- (2) Ako osiguranik ne započne raditi na dan početka osiguranja, obveznik je to dužan dojaviti Zavodu najkasnije toga dana.
- (3) Za osiguranike iz članka 11. stavka 1. točaka 1. do 4. ovoga Zakona obveznik može uspostaviti Zavodu podatak o prestanku osiguranja s datumom koji prethodi datumu priznanja svojstva osiguranika kod sljedećeg obveznika te se tada smatra da je podatak o prestanku osiguranja podnesen u roku iz stavka 1. točke 3. ovoga članka.
- (4) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kada se sjedište poslodavca nalazi u drugoj državi članici Europske unije, rok za radnje određene stavkom 1. ovoga članka je 60 dana.

Članak 110.

Prijave s podacima koje se unose u matičnu evidenciju na informatički medij radi čuvanja i pohranjivanja i ovjerene preslike prijava snimljene na informatičkom mediju koji osigurava istovjetnost reprodukcije s izvornom prijavom javne su isprave.

Članak 111.

- (1) Dokumentacija koja služi za ustanovljavanje i vođenje matične evidencije čuva se najmanje 40 godina, računajući od dana stjecanja prava utvrđenih na osnovi te dokumentacije, ali ne manje od deset godina od dana smrti korisnika prava, odnosno prestanka ili gubitka tih prava.
- (2) Podaci za osobe o kojima se vode podaci u matičnoj evidenciji, a koje nisu stekle pravo iz mirovinskog osiguranja čuvaju se najmanje 40 godina, računajući od posljednjeg unosa podataka u matičnu evidenciju.
- (3) Dokumentacijom iz stavaka 1. i 2. ovoga članka smatraju se i podaci pohranjeni na informatičkim medijima u Zavodu.
- (4) Nakon isteka rokova iz članaka 1. i 2. ovoga članka stručno povjerenstvo Zavoda odabire i izlučuje registraturnu građu u skladu s propisima o zaštiti arhivske i registraturne građe.

DIO ŠESTI

**POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA MIROVINSKO
OSIGURANJE I IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA****Članak 112.**

- (1) Prava iz mirovinskog osiguranja ostvaruju se u Zavodu prema ovome Zakonu.
- (2) Područna ustrojstvena jedinica Zavoda rješava o pravima iz mirovinskog osiguranja u prvome stupnju.
- (3) Središnja ustrojstvena jedinica Zavoda rješava o pravima iz mirovinskog osiguranja u drugom stupnju.

Članak 113.

- (1) Pravo na mirovinsko osiguranje utvrđuje se priznanjem svojstva osiguranika.
- (2) Ako Zavod na temelju prijave na osiguranje ne prizna svojstvo osiguranika ili to svojstvo prizna po drugoj osnovi, donosi o tome rješenje.
- (3) Svojstvo osiguranika utvrđuje Zavod na osnovi prijave osiguranja koju podnosi obveznik doprinosa, odnosno osiguranik kada je sam obveznik plaćanja doprinosa.
- (4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, prijavu na osiguranje prema članku 18. stavku 1. ovoga Zakona podnosi roditelj koji obavlja roditeljske dužnosti, a prema članku 18. stavcima 4. i 5. ovoga Zakona Hrvatski zavod za socijalni rad.
- (5) Za osobe koje nemaju svojstvo osiguranika, a osigurane su u određenim okolnostima prema člancima 23. i 24. ovoga Zakona pravo na osiguranje utvrđuje se kad nastane osigurani slučaj koji daje pravo iz mirovinskog osiguranja.
- (6) Svojstvo osiguranika, mirovinski staž, plaće, osnovice osiguranja, naknade plaće i drugo utvrđuju se na osnovi isprava izdanih u skladu sa zakonom, odnosno potvrdama izdanim na temelju propisanih evidencija.

Članak 114.

- (1) Osobe iz članka 21. ovoga Zakona stječu svojstvo osiguranika u godini u kojoj je ostvaren drugi dohodak, nakon što je u cijelosti uplaćen doprinos za mirovinsko osiguranje.
- (2) Svojstvo osiguranika i staž osiguranja iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se na način propisan člancima 34. i 35. ovoga Zakona, na temelju podataka o osnovicama prema kojima su obračunani i uplaćeni doprinosi, a koje Zavodu dostavlja Središnji registar osiguranika i Porezna uprava.

Članak 115.

- (1) Osoba za koju obveznik doprinosa ne podnese prijavu odnosno odjavu osiguranja može zahtijevati da Zavod donese rješenje o priznanju odnosno prestanku svojstva osiguranika.
- (2) Ako osiguranik iz članaka 12., 14., 16. i 17. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana nastanka obveze na osiguranje ne podnese prijavu na osiguranje, Zavod će po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznanju svojstva osiguranika.
- (3) Ako Zavod u roku od 12 mjeseci od dana nastanka obveze na osiguranje ne donese rješenje iz stavka 2. ovoga članka, svojstvo osiguranika priznaje se s datumom donošenja rješenja Zavoda.

Članak 116.

(1) Osiguraniku prestaje svojstvo osiguranika prestankom okolnosti na temelju kojih je stekao svojstvo osiguranika, a osiguraniku iz članka 14., 15. i 17. ovoga Zakona i u slučaju stjecanja prava na mirovinu.

(2) Priznanje svojstva osiguranika iz članka 109. stavka 3. ovoga Zakona može biti razlog za prestanak svojstva osiguranika kod prethodnog poslodavca.

(3) Osiguranicima – samostalnim obveznicima doprinosa obvezno osiguranim na mirovinsko osiguranje, koji su upisani u odgovarajući registar/upisnik, može na osobni zahtjev prestati svojstvo osiguranika ako im nadležno tijelo za vođenje tog registra/upisnika odobri privremenu obustavu ili mirovanje obavljanja djelatnosti.

(4) Osiguranicima iz stavka 3. ovoga članka svojstvo osiguranika prestaje za vrijeme odobrene privremene obustave ili mirovanja obavljanja djelatnosti, a njihovim istekom obvezni su na mirovinsko osiguranje ako su i nadalje upisani u odgovarajući registar/upisnik.

(5) Osiguranici iz stavka 3. ovoga članka prijavu o prestanku osiguranja podnose Zavodu u roku od 24 sata od izvršnosti rješenja kojim je nadležno tijelo odobrilo privremenu obustavu ili mirovanje obavljanja djelatnosti.

Članak 117.

(1) Postupak za ostvarivanje prava vodi Zavod na zahtjev osigurane osobe, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Mirovinski staž, plaća, osnovice te druge činjenice koje utječu na stjecanje i utvrđivanje prava uzimaju se pri ostvarivanju prava na mirovinu na osnovi podataka utvrđenih u matičnoj evidenciji.

(3) Za utvrđivanje činjenica iz stavka 2. ovoga članka ne mogu se kao jedino dokazno sredstvo koristiti izjave svjedoka.

Članak 118.

(1) Postupak za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja pokreće se na zahtjev osiguranika, odnosno osigurane osobe, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Za vrijeme zaposlenja ili drugog svojstva koje je osnova osiguranja prema ovome Zakonu postupak za ostvarivanje prava na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti može se pokrenuti i na prijedlog izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite (u daljnjem tekstu: doktor medicine) ili samog osiguranika, nakon završetka liječenja odnosno nakon završene zdravstvene rehabilitacije.

(3) Odredbe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i kada se prava iz mirovinskog osiguranja ponovno određuju zbog nastalih promjena u stanju preostale radne sposobnosti.

(4) Tijekom postupka za ostvarivanje prava na starosnu, prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ako osiguranik nastavlja raditi do polovice punog radnog vremena, poslodavac je dužan dostaviti prijavu o promjeni nastaloj tijekom osiguranja.

Članak 119.

(1) Zahtjev za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja primjenom uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju smatra se urednim kada Zavod od nadležnog inozemnog nositelja osiguranja zaprimi kompletirane podatke potrebne za ostvarivanje prava.

(2) Kada se osoba koja je pokrenula postupak ili vodi upravni spor radi ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja nalazi u inozemstvu, ta osoba nije obvezna odrediti opunomoćenika za primanje pismena s prebivalištem u Republici Hrvatskoj.

Članak 120.

(1) Kada doktor medicine koji je liječio osiguranika smatra da su liječenje i medicinska rehabilitacija završeni i da je nastalo smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnost, dužan je prethodno pripremiti cjelokupnu medicinsku dokumentaciju i zajedno sa svojim nalazom i mišljenjem dostaviti je Zavodu.

(2) Vještačenje u prvom stupnju u postupku utvrđivanja smanjenja radne sposobnosti odnosno preostale radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja osiguranika te potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji obavlja, na temelju medicinske dokumentacije iz stavka 1. ovoga članka, Zavod za vještačenje, o čemu donosi nalaz i mišljenje.

(3) Na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje u prvom stupnju, nakon provedene propisane revizije, Zavod donosi rješenje kojim odlučuje o pravu na temelju činjenice o postojanju ili nepostojanju smanjenja radne sposobnosti i preostale radne sposobnosti, djelomičnog i potpunog gubitka radne sposobnosti te drugim činjenicama o kojima ovisi pravo prema ovome Zakonu.

(4) Kada osiguranik žalbom pobija rješenje iz stavka 3. ovoga članka, koje je doneseno na osnovi nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, Zavod donosi rješenje na temelju nalaza i mišljenja središnjeg ureda Zavoda za vještačenje donesenog u povodu žalbe.

(5) Nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje iz stavka 4. ovoga članka kojim je utvrđena činjenica iz stavka 2. ovoga članka, prije donošenja rješenja o pravu, podliježe obveznoj reviziji.

(6) Prije donošenja nalaza i mišljenja Zavod za vještačenje može zatražiti od doktora medicine provođenje odgovarajuće dodatne medicinske obrade, a i provjeru medicinske dokumentacije priložene uz zahtjev.

(7) Ministarstvo nadležno za mirovinski sustav provodi provjeru medicinske dokumentacije i u slučaju pravomoćnom presudom utvrđenog postojanja kaznenog djela učinjenog pri vještačenju ili obavljanju revizije nalaza i mišljenja o smanjenju ili potpunom gubitku radne sposobnosti na temelju koje je ostvareno pravo prema ovome Zakonu, kao i u slučaju ako je nastupila zastara kaznenog progona, ako je počinitelj umro ili je nepoznat, a ta okolnost je ustanovljena putem Državnog odvjetništva ili drugog nadležnog tijela kaznenog progona.

(8) Rješenje na temelju nalaza i mišljenja o činjenici postojanja ili nepostojanja smanjenja radne sposobnosti i preostale radne sposobnosti te djelomičnog i pot-

punog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja, kao i potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika Zavod donosi najkasnije u roku od šest mjeseci, računajući od dana podnošenja prijedloga doktora medicine iz članka 118. stavka 2. ovoga Zakona odnosno zahtjeva osiguranika.

Članak 121.

(1) U postupku nadzora i kontrole iz članka 134. ovoga Zakona ministarstvo nadležno za mirovinski sustav može obaviti izvanredni kontrolni pregled po službenoj dužnosti za prava utvrđena na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika i o tome donosi nalaz i mišljenje.

(2) Na izvanrednom kontrolnom pregledu iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se je li nalaz i mišljenje na kojemu se temelji pravomoćno rješenje o pravu zakonito donesen i pravilan, na temelju propisa koji su važili u trenutku kada je pravo ostvareno.

(3) Na temelju nalaza i mišljenja iz stavka 1. ovoga članka područna ustrojstvena jedinica Zavoda donosi rješenje.

(4) Kada se u postupku nadzora i kontrole iz stavka 1. ovoga članka u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav obavlja izvanredni kontrolni pregled po službenoj dužnosti, za prava utvrđena na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika, nalaz i mišljenje donosi vještak – revizor odnosno vijeće vještaka – revizora, a na osnovi toga rješenje donosi područna ustrojstvena jedinica Zavoda koja je donijela pravomoćno rješenje, kojim je meritorno odlučeno o pravu na mirovinu odnosno naknadu zbog tjelesnog oštećenja koje je bilo predmet provjere.

(5) Ako je na rješenje Zavoda iz stavka 4. ovoga članka podnesena žalba, nalaz i mišljenje u povodu žalbe donosi vijeće vještaka – revizora, a rješenje na osnovi toga nalaza i mišljenja donosi Zavod.

(6) Vijeće vještaka – revizora u povodu žalbe razmatra razloge i nove činjenice istaknute u žalbi, utvrđuje postoje li razlozi za promjenu nalaza i mišljenja vještaka – revizora odnosno vijeća vještaka – revizora, je li potrebna dopuna medicinske obrade i pregled ili neposredni pregled osiguranika te na osnovi tako provedenog postupka vijeće vještaka – revizora donosi nalaz i mišljenje.

(7) Ako se korisnik prava zbog neopravdanog razloga ne odazove na kontrolni pregled iz stavka 1. ovoga članka, Zavod obustavlja isplatu mirovine odnosno novčanog primanja iz mirovinskog osiguranja s prvim danom idućeg mjeseca nakon donošenja rješenja o obustavi isplate.

(8) Obavijest i dokaz da se korisnik nije odazvao na uredno uručen poziv ministarstva nadležnog za mirovinski sustav na izvanredni kontrolni pregled ministarstvo nadležno za mirovinski sustav dužno je dostaviti Zavodu.

(9) Jedan primjerak nalaza i mišljenja iz stavka 1. ovoga članka, kojim je kao nezakonit izmijenjen nalaz i mišljenje na temelju kojega je pravo ostvareno, nadležna područna ustrojstvena jedinica Zavoda obvezno dostavlja Zavodu za vještačenje radi odgovarajuće evidencije.

Članak 122.

(1) Kada se rješava o pravu osiguranika, odnosno osigurane osobe, kao dan nastanka smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog gubitka radne sposobnosti ili potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno tjelesnog oštećenja uzima se dan kada je na temelju uvida u medicinsku dokumentaciju ili neposrednog pregleda Zavoda za vještačenje dano mišljenje u smislu članka 120. stavaka 2. i 4. ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, može se utvrditi raniji datum nastanka smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno tjelesnog oštećenja na temelju medicinske dokumentacije iz prethodnog razdoblja.

(3) Kada se rješava o pravu člana obitelji osiguranika na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti, pri utvrđivanju dana nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti ili statusa djeteta s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću uzima se u obzir dan od kojega pripada pravo na obiteljsku mirovinu.

Članak 123.

(1) Nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje o utvrđenoj smanjenoj radnoj sposobnosti, djelomičnom ili potpunom gubitku radne sposobnosti na temelju koje se stječe pravo prema ovome Zakonu, prije donošenja rješenja o pravu osiguranika odnosno osigurane osobe, obvezno podliježu reviziji.

(2) Revizija nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje iz stavka 1. ovoga članka obavlja se u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav.

(3) Pri obavljanju revizije može se zahtijevati dodatna medicinska obrada u nezavisnom dijagnostičkom centru, kao i obaviti pregled osiguranika.

(4) Kada se u postupku revizije iz stavka 2. ovoga članka utvrdi da nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje iz stavka 1. ovoga članka treba mijenjati, Zavod za vještačenje dužan je donijeti novi nalaz i mišljenje, držeći se mišljenja danog u postupku revizije.

(5) Nalaz i mišljenje doneseno na izvanrednom kontrolnom pregledu u postupku nadzora i kontrole iz članka 121. ovoga Zakona u vezi s člankom 134. stavkom 2. ovoga Zakona, neovisno o donesenoj ocjeni, podliježe reviziji koja se obavlja u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav, u roku iz stavka 7. ovoga članka.

(6) Reviziju ne mogu obavljati vještaci odnosno vijeće vještaka – revizora koji su donijeli taj nalaz i mišljenje.

(7) Revizija nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje iz stavka 1. ovoga članka mora biti obavljena u roku od deset dana od dana zaprimanja nalaza i mišljenja, a iznimno u roku od 20 dana, računajući od istoga dana, ako je prije davanja mišljenja iz stavka 1. ovoga članka potreban pregled osiguranika te dodatna medicinska obrada.

(8) Revizija nalaza i mišljenja donesenog na izvanrednom kontrolnom pregledu iz stavka 5. ovoga članka mora biti obavljena najkasnije 60 dana prije isteka roka za donošenje rješenja u postupku nadzora i kontrole iz članka 134. stavka 3. ovoga Zakona.

(9) Ministar nadležan za mirovinski sustav donosi pravilnik o reviziji i nadzoru medicinskog vještačenja u mirovinskom osiguranju.

Članak 124.

(1) Zavod u izvršavanju rješenja o priznatom pravu na profesionalnu rehabilitaciju donosi rješenje o upućivanju na profesionalnu rehabilitaciju.

(2) U izreci rješenja iz stavka 1. ovoga članka određuju se poslovi za koje se korisnik prava može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti, trajanje profesionalne rehabilitacije i poslodavac odnosno ustanova u kojoj će se profesionalna rehabilitacija provoditi.

Članak 125.

(1) Kada je u postupku za priznanje prava iz mirovinskog osiguranja utvrđeno da su ispunjeni uvjeti za mirovinu, a pripadajuća svota mirovine ne može se odmah odrediti, Zavod će obvezno donijeti rješenje o priznanju prava na mirovinu i isplati predujma mirovine.

(2) Nakon prikupljenih svih podataka potrebnih za određivanje svote mirovine, po službenoj dužnosti, Zavod donosi rješenje kojim će se odrediti pripadajuća svota mirovine.

Članak 126.

(1) Rješenje o priznanju prava iz mirovinskog osiguranja izvršava se od dana rješavanja zahtjeva, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Rješenje kojim je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju izvršava se upućivanjem na profesionalnu rehabilitaciju kada postane izvršno prema zakonu kojim se uređuje opći upravni postupak.

(3) Rješenje o pravima iz mirovinskog osiguranja izvršava Zavod.

Članak 127.

(1) Protiv rješenja o pravima i obvezama na mirovinsko osiguranje i iz mirovinskog osiguranja u prvom stupnju može se izjaviti žalba.

(2) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja, osim u slučajevima u kojima je to ovim Zakonom određeno.

(3) Ako se žalbom pobija rješenje iz članka 120. stavka 3. ovoga Zakona koje je doneseno na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, Zavod je dužan prije donošenja rješenja o žalbi pribaviti nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje iz članka 120. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 128.

(1) Ako se nakon donošenja rješenja protiv kojega nema redovitoga pravnog lijeika u upravnom postupku sazna za nove činjenice ili se nađe odnosno stekne mogućnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi sami ili u vezi s već izvedenim ili upotrijebljenim dokazima mogli dovesti do drukčijeg rješenja da su te činjenice odnosno dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u prijašnjem postupku, može se, iznimno od uvjeta i rokova iz zakona kojim se uređuje opći upravni postupak, obnoviti postupak iz mirovinskog osiguranja.

(2) Obnova postupka iz mirovinskoga osiguranja može se pokrenuti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

(3) Prava utvrđena rješenjem donesenim u obnovljenom postupku, prema stavku 1. ovoga članka, pripadaju od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva za obnovu postupka odnosno od prvoga dana idućeg mjeseca nakon rješavanja zahtjeva u obnovljenom postupku pokrenutom po službenoj dužnosti.

Članak 129.

(1) Kada je mirovina određena prema članku 42. stavku 7. ili prema članku 60. stavku 1. ovoga Zakona, nakon što je u cijelosti plaćen dug doprinosa, na zahtjev osiguranika ponovno će se odrediti mirovina na temelju staža osiguranja za koji je u cijelosti uplaćen dug doprinosa.

(2) Mirovina određena prema stavku 1. ovoga članka pripada osiguraniku od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva za ponovno određivanje mirovine.

Članak 130.

(1) Rješenje kojim je utvrđeno svojstvo osiguranika i mirovinski staž podliježe reviziji.

(2) Reviziju obavlja Zavod.

(3) Revizija rješenja iz stavka 1. ovoga članka odgađa njihovo izvršenje.

Članak 131.

(1) Ako je protiv rješenja u prvom stupnju izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

(2) Ako se revizija rješenja protiv kojega nije izjavljena žalba ne obavi u roku od tri mjeseca od dana isteka roka za žalbu, smatra se da je revizija obavljena i da je na rješenje dana suglasnost.

Članak 132.

(1) U reviziji se može na rješenje dati suglasnost, izmijeniti ga ili poništiti.

(2) Ako je rješenje u reviziji poništeno, Zavod donosi novo rješenje, držeći se pravnog shvaćanja i primjedbi iznesenih u rješenju kojim je to rješenje poništeno.

(3) Novo rješenje iz stavka 2. ovoga članka podliježe reviziji u kojoj se ispituje je li ono u skladu s razlozima zbog kojih je prijašnje rješenje poništeno.

(4) Rješenje kojim je u reviziji izmijenjeno rješenje Zavoda ima svojstvo upravnog akta protiv kojega se može pokrenuti upravni spor.

(5) Upravni spor ne može se voditi protiv rješenja donesenog u reviziji odnosno u povodu žalbe ako je s tim rješenjem rješenje doneseno u prvom stupnju poništeno i predmet vraćen na ponovni postupak.

Članak 133.

(1) Pravomoćno rješenje o pravu na mirovinsko osiguranje ili iz mirovinskog osiguranja može se ukinuti ako je prvim rješenjem povrijeđen zakon, uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju ili opći akt Zavoda na štetu osiguranika, osigurane osobe ili korisnika mirovine.

(2) Novo rješenje donijet će se i kada se saznaju nove činjenice koje utječu na pravo osiguranika, osigurane osobe odnosno korisnika mirovine koje su nastale

nakon donošenja pravomoćnog rješenja ili kada je upravni sud zauzeo za stranke povoljnije pravno stajalište.

(3) Prava utvrđena novim rješenjem donesenim prema stavcima 1. i 2. ovoga članka pripadaju od prvoga dana idućeg mjeseca nakon rješavanja zahtjeva ako je postupak pokrenut po službenoj dužnosti odnosno od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva osiguranika, osigurane osobe ili korisnika mirovine.

Članak 134.

(1) Zavod po službenoj dužnosti može provesti nadzor i kontrolu postupanja ili rješavanja u upravnim stvarima u kojima je doneseno rješenje protiv kojeg se ne može podnijeti žalba odnosno protiv kojega se ne može podnijeti žalba niti pokrenuti upravni spor.

(2) U postupku nadzora i kontrole iz stavka 1. ovoga članka središnja ustrojstvena jedinica Zavoda provodi provjeru svih činjenica na temelju kojih je pravo ostvareno te koje utječu na korištenje, gubitak i ponovno određivanje prava na mirovinsko osiguranje i iz mirovinskog osiguranja.

(3) Nadzor i kontrola iz stavaka 1. i 2. ovoga članka može se obaviti samo jedanput, u roku od pet godina od dana dostave rješenja stranki.

(4) Kada se u tijeku postupka nadzora i kontrole iz stavaka 1. i 2. ovoga članka utvrdi da je pravomoćno rješenje iz stavka 1. ovoga članka doneseno na temelju pogrešno utvrđenih činjenica odnosno da rješenje iz stavka 1. ovoga članka sadrži nezakonitost ili nepravilnost, Zavod će u skladu s odredbama zakona kojim se propisuje opći upravni postupak, po službenoj dužnosti, donijeti novo rješenje kojim će rješenje iz stavka 1. ovoga članka poništiti ili ukinuti, ovisno o prirodi utvrđene nepravilnosti ili nezakonitosti, i istim rješenjem ponovno odlučiti o pravu, na temelju pravilno utvrđenih činjenica i na temelju propisa koji su važili u trenutku kada je pravo ostvareno.

(5) Ako je na rješenje iz stavka 4. ovoga članka podnesena žalba, o žalbi rješava središnja ustrojstvena jedinica Zavoda.

(6) Novo rješenje u slučaju iz stavka 4. ovoga članka doneseno u postupku nadzora i kontrole mora biti i otpremljeno iz Zavoda prije isteka roka iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 135.

(1) Zahtjevi i ostali podnesci, rješenja, potvrde i druge isprave u postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, kao i tužbe te sudske odluke u postupku u upravnim sporovima oslobođeni su od plaćanja upravnih i sudskih pristojbi.

(2) Na zahtjev pravnih ili fizičkih osoba Zavod može, u skladu s propisima o zaštiti podataka, dati podatke iz evidencija koje vodi, uz naplatu troškova vezanih za davanje tih podataka.

(3) Visina troškova iz stavka 2. ovoga članka određuje se odlukom Upravnog vijeća Zavoda.

Članak 136.

(1) Isprave koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti i u propisanom obliku smatraju se javnim ispravama.

(2) U postupku dokazivanja mikrofilmska preslika isprave i preslika nastala digitalizacijom isprave, kao i reprodukcija mikrofilmske preslike i digitalne preslike isprave izjednačava se s ispravom iz stavka 1. ovoga članka ako je takvu mikrofilmsku presliku, digitalnu kopiju preslike odnosno reprodukciju tih kopija izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti.

(3) Dopušteno je dokazivati da su u takvoj ispravi odnosno mikrofilmskoj preslici isprave ili digitalnoj preslici isprave, kao i reprodukciji tih kopija činjenice neistinito potvrđene ili da je sama isprava odnosno mikrofilmska preslika, digitalna preslika isprave ili reprodukcija tih preslika neispravno sastavljena.

(4) Dopušteno je dokazivati da mikrofilmska preslika ili digitalna preslika isprave odnosno reprodukcija tih preslika nije vjerna izvorniku isprave.

(5) Mikrofilmska preslika isprave i digitalna preslika isprave, kao i reprodukcija tih preslika, koje je na propisan način izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti, imaju u upravnom postupku i drugim postupcima pred nadležnim tijelima i na sudu dokaznu vrijednost izvornika isprave za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

Članak 137.

(1) Za dokumentaciju iz spisa koji je formiran u elektroničkom sustavu upravljanja dokumentacijom u upravnim i ostalim postupcima iz nadležnosti Zavoda, a kojemu je prilikom digitalizacije osigurana nepromjenjivost u odnosu na izvornik, kao i reprodukciju digitalne kopije izvornika smatrat će se da u tim postupcima imaju pravnu snagu jednaku izvornoj dokumentaciji.

(2) Dokumentacija spisa iz stavka 1. ovoga članka formiranog digitalizacijom ima istu pravnu snagu kao i izvorna dokumentacija i u ostalim postupcima ili provođenju pojedinih pravnih radnji u postupcima koji se vode vezano uz prava iz mirovinskog osiguranja i na mirovinsko osiguranje, naknade štete i drugih iz mjeroдавности Zavoda u kojima je ta dokumentacija iz spisa potrebna, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(3) Dopušteno je dokazivati da je pojedina dokumentacija iz spisa ili digitalne kopije nevjerodostojna ili da je digitalna kopija neispravna.

DIO SEDMI

USTROJSTVO ZAVODA

Članak 138.

(1) Zavod je javna ustanova na koju se primjenjuju propisi o ustanovama, ako ovim Zakonom nije drukčije uređeno.

(2) Zavod ima svojstvo pravne osobe s pravima, obvezama te odgovornošću utvrđenom ovim Zakonom i Statutom.

(3) Sjedište Zavoda je u Zagrebu.

Članak 139.

(1) Rad Zavoda je javan.

(2) Zavod o svom radu najmanje jedanput godišnje izvješćuje Hrvatski sabor.

(3) Zavod podnosi Vladi Republike Hrvatske izvješće o godišnjem poslovanju do 30. lipnja za prethodnu godinu.

(4) Godišnje izvješće obvezno sadrži podatke o:

1. osiguranim osobama i korisnicima prava
2. financijskom poslovanju za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca prethodne kalendarske godine.

Članak 140.

(1) Zavod obavlja poslove iz svoje djelatnosti u sljedećim ustrojstvenim jedinicama:

- središnjoj ustrojstvenoj jedinici
- područnim ustrojstvenim jedinicama.

(2) Središnja ustrojstvena jedinica Zavoda je Središnja služba, sa sjedištem u Zagrebu.

Članak 141.

(1) Statut Zavoda donosi Upravno vijeće, a potvrđuje ga Vlada Republike Hrvatske.

(2) Statutom Zavoda uređuje se osobito:

- djelokrug i naziv ustrojstvenih jedinica
- prava, obveze i odgovornosti tijela upravljanja
- obavljanje stručno-administrativnih, pravnih i njima sličnih poslova
- i druga pitanja propisana zakonom bitna za rad Zavoda.

(3) Statut i drugi opći akti Zavoda koji se odnose na osiguranike i korisnike prava objavljuju se u »Narodnim novinama«.

Članak 142.

(1) Zavod ima javne ovlasti u rješavanju o pravima i obvezama iz mirovinskog osiguranja.

(2) Zavod obavlja sljedeće poslove:

1. poslove u vezi s ostvarivanjem prava osiguranih osoba iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti
2. osigurava provedbu uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju
3. osigurava zakonitost ostvarivanja prava osiguranih osoba te im pruža stručnu pomoć pri ostvarivanju prava
4. provodi politiku razvitka i unapređivanja mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti
5. obavlja i druge poslove u vezi s provedbom i ostvarivanjem prava iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti.

(3) Zavod može ugovoriti s tijelom državne uprave, jedinicom lokalne i područne (regionalne) samouprave te HP-Hrvatskom poštom d.d. da za Zavod obavljaju poslove savjetovanja i informiranja stranaka, zaprimanja, izdavanja i kompletiranja dokumentacije u vezi s rješavanjem o pravima iz mirovinskog osiguranja.

Članak 143.

- (1) Zavodom upravlja Upravno vijeće u skladu s odredbama ovoga Zakona, Statuta i drugih općih akata Zavoda.
- (2) Upravno vijeće čini devet članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske, i to:
1. četiri člana na prijedlog ministra nadležnog za mirovinski sustav
 2. dva člana na prijedlog udruga umirovljenika
 3. jednog člana na prijedlog Gospodarsko-socijalnog vijeća iz redova sindikata
 4. jednog člana na prijedlog Gospodarsko-socijalnog vijeća iz redova poslodavaca
 5. jednog člana predstavnika radnika Zavoda.
- (3) Predsjednika Upravnog vijeća biraju članovi Upravnog vijeća iz redova članova Upravnog vijeća iz stavka 2. točke 1. ovoga članka.
- (4) Mandat članova Upravnog vijeća traje četiri godine.
- (5) Djelokrug, ovlaštenja i odgovornost Upravnog vijeća utvrđuju se Statutom Zavoda.

Članak 144.

- (1) Zavod ima ravnatelja.
- (2) Ravnatelj Zavoda ima zamjenike ravnatelja i pomoćnike ravnatelja.
- (3) Ravnatelja Zavoda imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za mirovinski sustav na vrijeme od četiri godine, a na temelju provedenog javnog natječaja.
- (4) Zamjenike ravnatelja i pomoćnike ravnatelja Zavoda imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za mirovinski sustav.
- (5) Djelokrug, ovlaštenja i odgovornost ravnatelja, zamjenika ravnatelja i pomoćnika ravnatelja Zavoda utvrđuju se Statutom.
- (6) Za vrijeme obnašanja dužnosti zamjenici ravnatelja i pomoćnici ravnatelja Zavoda imaju pravo na plaću te ostala materijalna i druga prava iz radnog odnosa.

Članak 145.

- (1) Zavod može imati nadzorna, stručna i savjetodavna tijela.
- (2) Sastav, osnivanje i poslovi tijela iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se Statutom.

Članak 146.

- (1) Radi obavljanja stručnih, administrativnih, pravnih, ekonomskih i drugih poslova Zavod ima jedinstvenu stručnu službu.
- (2) Stručna služba Zavoda ustrojava se na način koji osigurava nesmetano, racionalno i uspješno obavljanje djelatnosti Zavoda, kao i ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja na način dostupan svim osiguranim osobama u Zavodu.
- (3) Zavod općim aktom utvrđuje radna mjesta koja se popunjavaju putem natječaja, vrijeme na koje se imenuje radnik na položaj, način oglašavanja, razloge za razrješenje prije isteka vremena imenovanja na položaj i druga pitanja u vezi s obavljanjem poslova na tim položajima.

Članak 147.

Upravni nadzor nad Zavodom provodi ministarstvo nadležno za mirovinski sustav.

**DIO OSMI
FINANCIRANJE****Članak 148.**

(1) Prihodi mirovinskog osiguranja su:

1. doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti čiji su obveznici osiguranici, poslodavci, Republika Hrvatska i drugi obveznici prema propisima kojima se uređuju doprinosi
2. kapitalizirani doprinosi članova obveznih mirovinskih fondova koji su ostvarili mirovinu isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti
3. prihodi iz državnog proračuna
4. vlastiti prihodi
5. prihodi od prodaje ili zamjene nekretnine u vlasništvu Zavoda, osim dijela prihoda uređenog propisom kojim se uređuje prodaja stanova na kojima postoji stanarsko pravo
6. ostali prihodi i primici.

(2) Prihode iz stavka 1. točke 5. ovoga članka Zavod može koristiti kao namjenski prihod za kapitalne rashode odnosno nabavu i održavanje nefinancijske imovine za poslovanje Zavoda.

Članak 149.

Rashodi mirovinskog osiguranja su:

1. mirovine, novčane naknade i druga primanja iz mirovinskoga osiguranja na temelju stečenih prava
2. troškovi profesionalne rehabilitacije i naknade za putne troškove u vezi s ostvarivanjem toga prava
3. troškovi vještačenja radne sposobnosti osiguranika prema međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju i uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti koje je isključivo za potrebe Zavoda obavio inozemni nositelj mirovinskog osiguranja ili inozemna ustanova nadležna za vještačenje radne sposobnosti
4. troškovi u vezi s isplatom mirovina i drugih primanja iz mirovinskoga osiguranja
5. troškovi provedbe osiguranja i troškovi tijela upravljanja Zavodom
6. doprinosi za određene kategorije osiguranika za koje je obveznik Republika Hrvatska
7. drugi troškovi.

Članak 150.

- (1) Doprinosi za mirovinsko osiguranje, obveznici doprinosa, osnovice i stope za obračun, način obračuna, rokovi plaćanja te druga pitanja u vezi s plaćanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje uređuju se posebnim zakonom.
- (2) Stopa doprinosa za mirovinsko osiguranje utvrđuje se tako da se planiranim prihodima od doprinosa i drugim prihodima pokriju planirani rashodi.

Članak 151.

- (1) Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu:
1. za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine pod povoljnijim uvjetima prema općim i posebnim propisima o mirovinskom osiguranju te međunarodnim ugovorima
 2. za određivanje dodataka odnosno povećanja mirovine prema posebnim propisima kojima se uređuje to pravo
 3. isplatu godišnjeg dodatka
 4. za obračun i isplatu doprinosa za posebne kategorije osiguranika određene zakonom kojim se uređuju doprinosi
 5. druge slučajeve određene zakonom.
- (2) Ako se planiranim prihodima iz doprinosa iz članka 150. ovoga Zakona ne mogu pokriti planirani rashodi koji se financiraju iz doprinosa, Republika Hrvatska iz državnog proračuna osigurava Zavodu sredstva u svoti koja nedostaje.
- (3) Ministar nadležan za mirovinski sustav, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za financije, pravilnikom uređuje način utvrđivanja visine sredstava iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 152.

- (1) Sredstva za obavljanje djelatnosti Zavoda osiguravaju se prema odredbama ovoga Zakona te drugih zakona i drugih propisa.
- (2) Sredstva za financiranje rashoda iz članka 149. ovoga Zakona i njihov raspored utvrđuju se financijskim planom Zavoda koji je sastavni dio državnog proračuna Republike Hrvatske.
- (3) Financijsko poslovanje Zavoda obavlja se preko računa državnog proračuna Republike Hrvatske.

DIO DEVETI**IMOVINA ZAVODA****Članak 153.**

Imovinu Zavoda čine nekretnine, pokretnine, dionice, poslovni udjeli, vrijednosni papiri, potraživanja, novac i ostala imovina na kojoj su republički fondovi mirovinskog i invalidskog osiguranja i njihovi pravni prednici imali pravo raspolaganja odnosno pravo vlasništva.

Članak 154.

- (1) Zavod u pravnom prometu ima neograničenu pravnu i poslovnu sposobnost te može u pravnom prometu stjecati prava i preuzimati obveze.

(2) Za obveze preuzete u pravnom prometu Zavod odgovara cjelokupnom svojom imovinom.

Članak 155.

(1) Radi povećanja imovine Zavod ima pravo osnivati trgovačka društva, društva za upravljanje fondovima, odnosno investicijska društva, kreditne i financijske institucije i ustanove, mirovinsko osiguravajuće društvo za obavljanje isplate mirovine korisnicima mirovina i drugim osobama određene na temelju kapitaliziranih uplata doprinosa člana mirovinskog fonda.

(2) Novčana sredstva (dobit) ostvarena poslovanjem pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka mogu se koristiti za poboljšanje materijalnog položaja umirovljenika.

DIO DESETI

NAKNADA ŠTETE I STJECANJE BEZ OSNOVE

Članak 156.

(1) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete za novčana davanja koja se isplaćuju na teret mirovinskog osiguranja sve dok traje isplata tih davanja i iako su ta davanja osigurana u mirovinskom osiguranju.

(2) Naknada stvarne štete, koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz ovoga Zakona, obuhvaća ukupne svote davanja i troškove koji se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja:

1. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na invalidsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata invalidske mirovine, neovisno o činjenici naknadnog ispunjenja uvjeta na prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu
2. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na obiteljsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata obiteljske mirovine bez obzira na to bi li umrli osiguranik, da je živ, ispunio uvjete za ostvarivanje prava na prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu
3. novčana davanja na osnovi priznatog prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja
4. troškove profesionalne rehabilitacije, kao i novčane naknade u vezi s korištenjem tog prava.

(3) Zahtjevom za naknadu štete Zavod može obuhvatiti ukupnu svotu štete (kapitaliziranu štetu) ili svotu stvarne štete prema isplatama (pojedinih davanja) koja se odnosi na određeno razdoblje.

(4) Kada se šteta sastoji u obvezi Zavoda na trajna novčana davanja, taj se iznos štete može zahtijevati i u ukupnom iznosu (kapitalizirana šteta), a izračunava se prema visini priznate mirovine ili drugog davanja i tablicama aktuarske matematike koje donosi Zavod po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za financije.

(5) Zavod može zahtijevati plaćanje naknade štete u ukupnom iznosu i neposredno od društva za osiguranje.

Članak 157.

(1) Zavod ima pravo na naknadu štete od osobe koja je prouzročila smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičan ili potpuni gubitak radne sposobnosti, tjelesno oštećenje ili smrt osigurane osobe.

(2) Ako je štetu iz stavka 1. ovoga članka uzrokovao radnik na radu ili u vezi s radom, odgovaraju poslodavac i radnik solidarno.

(3) Za štetu iz stavka 1. ovoga članka odgovara poslodavac ako je šteta nastala zbog toga što nisu provedene mjere zaštite na radu odnosno mjere za zaštitu građana.

(4) Korisnik prava iz mirovinskog osiguranja dužan je na zahtjev Zavoda dostaviti podatke o okolnostima nastanka ozljede koja je uzrokovala smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti i tjelesno oštećenje ili smrt osiguranika na kojima se temelje davanja Zavoda.

Članak 158.

Zavod ima pravo na naknadu štete od poslodavca ili centra za profesionalnu rehabilitaciju ako je šteta nastala zbog neizvršenja njihove zakonske ili ugovorne obveze u vezi s profesionalnom rehabilitacijom invalida.

Članak 159.

(1) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete u slučajevima iz članka 156. ovoga Zakona i izravno od društva za osiguranje kod kojega su vlasnici odnosno korisnici motornog vozila osigurani od odgovornosti za štetu (izvorno pravo na naknadu štete).

(2) Ako je šteta nastala uporabom vozila čiji se vlasnik odnosno korisnik nije osigurao od automobilske odgovornosti, Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete izravno od vlasnika odnosno korisnika motornog vozila.

(3) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete izravno od Hrvatskog ureda za osiguranje ako je šteta:

1. nastala uporabom nepoznatoga motornog vozila
2. nanesena vozilom inozemne registracije na teritoriju Republike Hrvatske koje ima valjanu međunarodnu ispravu o osiguranju od automobilske odgovornosti
3. nanesena uporabom neosiguranog vozila inozemne registracije.

(4) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete i kada je šteta nastala u inozemstvu, u skladu s odredbama zakona, pravnih propisa Europske unije i međunarodnih ugovora.

(5) Za utvrđivanje visine stvarne štete u slučajevima iz stavaka 1. do 3. ovoga članka mjerodavne su odredbe ovoga Zakona.

Članak 160.

(1) Potraživanja naknade štete zastarijevaju istekom rokova određenih propisom kojim se uređuju obvezni odnosi.

(2) Rokovi zastare potraživanja naknade štete prema ovome Zakonu počinju teći od dana pravomoćnosti rješenja kojim je osiguraniku ili korisniku priznato pravo

iz mirovinskog osiguranja odnosno kojim je određena isplata mirovine ili drugog primanja iz mirovinskog osiguranja.

(3) Na svotu potraživanja naknade štete Zavod ima pravo na zateznu kamatu u visini određenoj zakonom koja teče od prvog idućeg dana nakon isteka roka od 15 dana od dana dostave poziva odgovornoj osobi da naknadi štetu.

Članak 161.

(1) Osoba koja primi mirovinu ili neko drugo primanje iz mirovinskog osiguranja koje joj ne pripada, kao i nasljednici te osobe prema propisima o nasljeđivanju dužni su ga vratiti Zavodu zbog stjecanja bez osnove.

(2) Obveza vraćanja davanja stečenog bez osnove (u daljnjem tekstu: nepripadna isplata) postoji:

1. kada je pravo iz mirovinskog osiguranja ostvareno protivno ovome Zakonu
2. kada je mirovina ili drugo primanje isplaćeno u većoj svoti od pripadajuće
3. kada je mirovina ili drugo primanje isplaćeno pravnoj ili fizičkoj osobi kojoj ne pripada.

(3) Zavod rješenjem u upravnom postupku po službenoj dužnosti utvrđuje visinu nepripadno isplaćenih sredstava stečenih bez osnove prema ovome članku i razdoblje na koje se nepripadna isplata odnosi.

(4) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka treba sadržavati rok u kojem osoba koja je primila nepripadno isplaćena sredstva može dobrovoljno ispuniti tražbinu uplatom na račun državnog proračuna.

(5) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka je ovršna isprava.

(6) Zavod može potraživanje s osnove nepripadne isplate iz stavaka 1. i 2. ovoga članka namiriti prijebojem iz mirovinskih primanja korisnika.

Članak 162.

(1) Nepripadno isplaćenu mirovinu ili drugo primanje dužan je Zavodu vratiti poslodavac ako je osiguranik ostvario neko pravo iz mirovinskog osiguranja, a poslodavac nije dao ili je dao neistinite ili netočne podatke o činjenicama o kojima ovisi stjecanje ili gubitak prava.

(2) Obveza iz stavka 1. ovoga članka postoji i za osiguranika koji je obavezan sam podnositi prijave ili davati podatke za svoje osiguranje.

Članak 163.

(1) Pravo Zavoda na utvrđivanje nepripadne isplate i prava na povrat nepripadne isplate zastarijeva za pet godina, računajući od dana kada je zastara počela teći.

(2) Zastara prava na utvrđivanje nepripadne isplate počinje teći nakon isteka godine u kojoj je Zavod saznao za nepripadnu isplatu, odnosno za osobu primatelja nepripadne isplate.

(3) Zastara prava na povrat nepripadne isplate počinje teći od pravomoćnosti rješenja kojim je utvrđena nepripadna isplata.

Članak 164.

(1) Ako se radi povrata nepripadne isplate, kamata ili troškova naplate vodi postupak pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, za vrijeme trajanja tog postupka zastara ne teče.

(2) Tijek zastare prava na utvrđivanje, odnosno prava na povrat nepripadne isplate, kamata i troškova naplate prekida se svakim službenim aktom Zavoda usmjerenim prema dužniku ili nasljedniku dužnika prema propisima o nasljeđivanju, radi utvrđivanja ili povrata nepripadne isplate, kamata i troškova naplate, a koji je dostavljen obvezniku povrata.

(3) Nakon poduzetih radnji iz stavka 2. ovoga članka zastarni rok počinje ponovno teći.

Članak 165.

Na naknadu štete Zavodu i nepripadne isplate, odnosno stjecanja bez osnove primjenjuju se isključivo odgovarajuće odredbe propisa kojim se uređuju obvezni odnosi i odgovarajuće posebne odredbe ovoga Zakona, osim ako ovaj Zakon ne propisuje drukčije.

DIO JEDANAESTI

PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 166.

(1) Obveznik doprinosa – pravna osoba kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 8090,00 do 13.270,00 eura ako u skladu s člankom 109. stavkom 2. ne dojavljuje Zavodu da osiguranik nije započeo raditi.

(2) Obveznik doprinosa – pravna osoba kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 660,00 do 6630,00 eura:

1. ako dostavi netočne podatke Zavodu u skladu s člankom 106. stavkom 4. ovoga Zakona
2. ako prema članku 107. stavku 1. ovoga Zakona ne dostavi podatke o stažu osiguranja i osnovici za osiguranika u propisanom roku ili to učini nakon isteka roka
3. ako u postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja ne dostavi dokumentaciju u skladu s člankom 107. stavkom 2. ovoga Zakona
4. ako ne dostavi podatak o početku, prestanku i promjeni u poslovanju ili to učini nakon isteka propisanog roka prema članku 109. stavku 1. točki 1. ovoga Zakona
5. ako ne dostavi podatak o početku i prestanku osiguranja i promjeni tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka prema članku 109. stavku 1. točkama 2., 3. i 5. ovoga Zakona.

(3) Za prekršaj iz stavaka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se i obveznik doprinosa – fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 130,00 do 1320,00 eura.

Članak 167.

Osiguranik koji je sam obveznik plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 130,00 do 1320,00 eura:

1. ako ne dostavi podatak o početku, prestanku i promjeni u poslovanju obveznika doprinosa ili to učini nakon isteka propisanog roka prema članku 109. stavku 1. točki 1. ovoga Zakona
2. ako ne dostavi podatak o početku i prestanku osiguranja i promjeni tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka prema članku 109. stavku 1. točkama 4. i 5. ovoga Zakona.

Članak 168.

Banka ili pošta kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1320,00 do 13.270,00 eura ako na zahtjev Zavoda ne postupi prema članku 96. stavku 5. ovoga Zakona.

DIO DVANAESTI

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 169.

(1) Korisnicima prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu, invalidsku mirovinu, obiteljsku mirovinu, najnižu mirovinu, zaštitni dodatak uz mirovinu, doplatak za pomoć i njegu, kao i na novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja, koji su ta prava ostvarili prema propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona, osiguravaju se ta prava i nakon toga dana u istom opsegu i usklađuju se prema ovome Zakonu.

(2) Korisnicima koji su ostvarili pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. – pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12., 112/13. i 133/13.) osiguravaju se prava po toj osnovi i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, uz odgovarajuću primjenu mirovinskog faktora iz ovoga Zakona.

(3) Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad određene prema odredbi članka 174. stavaka 1. do 3. Zakona o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. – pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12., 112/13. i 133/13.) osiguravaju se prava po toj osnovi i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona u istom opsegu, uz primjenu mirovinskog faktora iz članka 174. stavka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. – pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12., 112/13. i 133/13.).

(4) Korisnicima invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad koji su tu mirovinu ostvarili prema odredbi članka 174. stavka 3. točaka 3. i 4. Zakona o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. – Odluka Ustavnog suda Republike

Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. – pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12., 112/13. i 133/13.) u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom nakon ostvarenog prava na tu mirovinu, u trajanju koje odgovara dvostrukom vremenu provedenom u zaposlenju, ali najduže u trajanju do punog radnog vremena i najviše 12 mjeseci za pojedinu kalendarsku godinu.

(5) Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno zbog opće nesposobnosti za rad nastale zbog bolesti, koji su mirovinu ostvarili prema općim propisima prije stupanja na snagu ovoga Zakona, s danom navršene starosne dobi iz članka 38., odnosno 170. ovoga Zakona Zavod po službenoj dužnosti prevodi to pravo u istoj svoti na starosnu mirovinu.

(6) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad prema propisu kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad prema općem propisu kojemu je prestalo članstvo u obveznom mirovinskom fondu u razdoblju od 1. rujna 2015. do 30. lipnja 2016. starosna mirovina, prijevremena starosna mirovina, starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika, invalidska mirovina zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ili invalidska mirovina zbog opće nesposobnosti za rad određuje se kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti.

(7) Plaćene doprinose za mirovinsko osiguranje do 31. prosinca 2002. utvrđuje Zavod u skladu s propisom kojim se uređuje odnos između poreznih obveznika i poreznih tijela.

(8) Korisnicima invalidske mirovine odnosno invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu koji su to pravo ostvarili prema općem ili posebnom propisu do stupanja na snagu članka 85. stavka 1. točaka 12., 13. i 15. ovoga Zakona Zavod će, po službenoj dužnosti, najkasnije do 31. ožujka 2026., odrediti invalidsku mirovinu primjenom mirovinskoga faktora određenog prema ovome Zakonu od 1. siječnja 2026., bez donošenja rješenja.

(9) Korisnicima prava na prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika kojima je mirovina određena primjenom polaznog faktora manjeg od 1,0, a koji su 70 godina života navršili do dana stupanja na snagu članka 83. stavaka 9. i 10. ovoga Zakona Zavod će, po službenoj dužnosti, najkasnije do 31. ožujka 2026., odrediti prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika bez smanjenja polaznog faktora zbog ranijeg odlaska u mirovinu od 1. siječnja 2026., bez donošenja rješenja.

(10) Korisnicima najniže mirovine koji su tu mirovinu ostvarili do stupanja na snagu ovoga Zakona nova svota najniže mirovine odredit će se prema ovome Zakonu, od stupanja na snagu ovoga Zakona, bez donošenja rješenja.

(11) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2025. mirovinski faktor iznosi:

1. 0,8 za privremenu invalidsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti
 2. 1,0 za invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i invalidsku mirovinu prevedenu u starosnu mirovinu
 3. 0,8 za invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme nezaposlenosti i zaposlenja do polovice punog radnog vremena.
- (12) Korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno zbog opće nesposobnosti za rad te korisniku invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu koji se u razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2025. zaposli obustavlja se isplata mirovine.

Članak 170.

(1) Iznimno od članka 38. ovoga Zakona, pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik – žena kada navrši 15 godina mirovinskog staža i:

- u 2025. godini – 63 godine i 9 mjeseci života
- u 2026. godini – 64 godine života
- u 2027. godini – 64 godine i 3 mjeseca života
- u 2028. godini – 64 godine i 6 mjeseci života
- u 2029. godini – 64 godine i 9 mjeseci života.

(2) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2029. osiguraniku – ženi koja prvi put stječe pravo na mirovinu polazni faktor za određivanje starosne mirovine nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka povećava se za postotak iz članka 83. stavka 4. ovoga Zakona za svaki mjesec koji je protekao od navedene navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka do dana ostvarivanja prava.

(3) Za određivanje obiteljske mirovine poslije smrti osiguranika koji je umro nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka i nije stekao mirovinu primjenjuje se polazni faktor iz članka 83. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 171.

(1) Iznimno od odredbe članka 38. ovoga Zakona, osiguranicima kojima se do 15. srpnja 1999. staž osiguranja računao s povećanim trajanjem prema propisima koji su bili na snazi do toga dana dobna granica propisana za stjecanje starosne mirovine snižava se ovisno o stupnju povećanja staža, i to:

1. po jednu godinu za svakih šest godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 14 mjeseci staža osiguranja
2. po jednu godinu za svakih pet godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 15 mjeseci staža osiguranja
3. po jednu godinu za svake četiri godine staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 16 mjeseci staža osiguranja
4. po jednu godinu za svake tri godine staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 18 mjeseci staža osiguranja.

(2) Osiguranicima kojima se staž osiguranja računao s povećanim trajanjem u razdoblju od 16. srpnja 1999. dobna granica propisana za stjecanje prava na

starosnu mirovinu, prema članku 38. ovoga Zakona, snižava se ovisno o stupnju povećanja staža ostvarenog od 16. srpnja 1999. do 31. prosinca 2018., i to prema člancima 8. i 14. Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (»Narodne novine«, br. 71/99., 46/07. i 41/08.).

(3) Osiguranicima kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem od 1. siječnja 2019. dobna granica propisana za stjecanje prava na starosnu mirovinu, prema članku 38. ovoga Zakona, snižava se ovisno o stupnju povećanja staža ostvarenog od 1. siječnja 2019. nadalje, i to prema članku 27. Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (»Narodne novine«, br. 115/18. i 34/21.).

(4) Osiguranicima iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka koji su ostvarili staž osiguranja s povećanim trajanjem s različitim stupnjevima povećanja dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu, prema članku 38. ovoga Zakona, snižava se prema stavku 1. ovoga članka, a za preostalo razdoblje provedeno na poslovima i u zanimanjima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem za koje dobna granica nije snižena prema pojedinom stupnju povećanja osiguraniku se dobna granica snižava prema najnižem stupnju povećanja staža osiguranja koji je pojedini osiguranik ostvario, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

(5) Ako osiguranik iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka, kao i osiguranik kojemu se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema posebnim propisima ne ispunjava uvjete iz stavka 1. ovoga članka za sniženje dobne granice prema pojedinom stupnju povećanja radeći na poslovima i u zanimanjima s različitim stupnjem povećanja staža osiguranja, a ispunjava potreban broj punih godina efektivno provedenih na tim poslovima s različitim stupnjem povećanja potrebnih za sniženje starosne granice s najnižim stupnjem povećanja, dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu iz članka 38. ovoga Zakona određuje se snižavanjem dobne granice prema najnižem stupnju povećanja staža osiguranja koji je osiguranik u tom razdoblju ostvario, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

(6) Članovima posade pomorskog broda u nacionalnoj i međunarodnoj plovidbi staž osiguranja s povećanim trajanjem računa se samo u razdoblju od ukrcaja na brod do iskrcaja s broda na osnovi podataka o ukrcaju i iskrcaju upisanih u očevidniku pomorskih knjižica u skladu s propisom kojim se uređuje evidencija i ovjera plovidbene službe članova posade pomorskoga broda.

(7) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2029. osiguraniku – ženi za stjecanje prava na starosnu mirovinu snižava se dobna granica za tu mirovinu na temelju staža osiguranja s povećanim trajanjem prema dobnoj granici određenoj člankom 170. ovoga Zakona.

Članak 172.

Iznimno od odredbe članka 40. ovoga Zakona, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik – žena kada navrši:

- u 2025. godini – 58 godina i 9 mjeseci života i 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2026. godini – 59 godina života i 34 godine mirovinskog staža
- u 2027. godini – 59 godina i 3 mjeseca života i 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža

- u 2028. godini – 59 godina i 6 mjeseci života i 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2029. godini – 59 godina i 9 mjeseci života i 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža.

Članak 173.

(1) Osobe koje nakon stupanja na snagu ovoga Zakona nemaju svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu, ali su svojstvo osiguranika imale prema prijašnjim propisima, mogu ostvariti prava iz mirovinskog osiguranja pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom.

(2) Osobama koje su imale svojstvo osiguranika prema odredbi stavka 1. ovoga članka smatraju se i osobe na koje se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, odnosno koje su bile osigurane kod inozemnog nositelja socijalnog osiguranja u zemlji s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju.

(3) Pravo na obiteljsku mirovinu, pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom, mogu ostvariti članovi obitelji osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, kao i članovi obitelji korisnika mirovine ostvarene prema prijašnjim propisima, ako ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom za članove obitelji.

Članak 174.

(1) Postupak za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja koji se ostvaruju do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i postupak za utvrđivanje mirovinskog staža pokrenut do stupanja na snagu ovoga Zakona završit će se prema propisima koji su važili do tog dana.

(2) Upravni sporovi u vezi sa stavkom 1. ovoga članka dovršit će se prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 175.

(1) Statut Zavoda donijet će Upravno vijeće u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Pravilnike iz članka 30. stavka 2., članka 123. stavka 9. i članka 151. stavka 3. ovoga Zakona donijet će ministar nadležan za mirovinski sustav u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Pravilnike iz članka 54. stavka 3., članka 103. stavka 6. i članka 107. stavka 3. ovoga Zakona donijet će Upravno vijeće Zavoda u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Opće akte iz članka 63. stavka 2., članka 90. stavka 4., članka 91. stavka 5., članka 135. stavka 3. i članka 146. stavka 3. donijet će Upravno vijeće Zavoda u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Odluku iz članka 92. stavka 4. za isplatu godišnjeg dodatka na mirovinu u 2025. godini Vlada Republike Hrvatske donijet će najkasnije do 31. listopada 2025.

(6) Do stupanja na snagu novih propisa i općih akata ostaju na snazi propisi i akti doneseni na temelju Zakona o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22.) koji je bio na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 176.

Službenici koji su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatečeni na radu u Zavodu izuzimaju se od obveze polaganja državnog ispita ako na dan stupanja na snagu ovoga Zakona ispunjavaju sljedeće uvjete:

- u okviru svoga radnog mjesta obavljaju povjerene poslove državne uprave
- položili su pripravnički/stručni ispit u Zavodu
- imaju najmanje 20 godina radnog staža u Zavodu ostvarenih u obavljanju povjerenih poslova državne uprave ili
- u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona navršavaju 65 godina života i najmanje 15 godina mirovinskog staža.

Članak 177.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22.).

Članak 178.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 42. stavaka 5. i 6., članka 83. stavaka 9. i 10., članka 85. stavka 1. točaka 3., 8., 11., 12., 13., 14., 15. i 19. i članka 100. stavka 2., stavka 3. točaka 1. i 2. i stavka 6. ovoga Zakona koji stupaju na snagu 1. siječnja 2026.